

BIDRAG TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 3.

ÅREN

1866—1870.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

I länets gränser har under ifrågavarande period icke egt rum någon annan ändring, än att ett mantal frälse Kängstorp i Svennevads socken, hvilket tillhörene i jordeboken upptagits såsom tillhörande Hellestads och Tjellmo tingslag inom detta län, genom Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegii utslag den 19 December 1867 och Kongl. brefvet den 4 Februari 1870 förklarats böra från och med den 1 Januari 1871 jemväl uti judicielt, administrativt och kommunalt afseende tillhöra Svennevads socken och Sköllersta härad i Örebro län samt för sådant ändamål till sistnämnda läns jordebok öfverföras.

Länets areal, med afseende hvarå likväl ännu saknas fullt tillförlitlig upplysning, anses utgöra omkring 93 qv.mil, vattenandelarne i Vettern och hafvet oberäknade. Af nämnda 93 qv.mil lära omkring 10 qv.mil upptagas af de mindre insjöarna och ungefär 1½ qv.mil af öar och skär samt af återstoden omkring 18 procent utgöra åker och 10 procent naturlig äng.

Länets 5 städer: Linköping, Norrköping, Vadstena, Söderköping och Skeninge, alla med egen jurisdiktion samt 2 köpingar: Motala och Valdemarsvik.

I judicielt hänseende är länet indeladt i 8 domsagor, som innefatta 23 tingslag.

I administrativt hänseende innefattar länet 8 fögderin, hvilka äro fördelade i 29 länsmandistrikt.

I militäriskt afseende tillhör länet andra militärdistriktet, och äro inom detsamma förlagda hela Första och störste delen af Andra lifgrenadier-regementet äfvensom ett båtsmanskompani, lydande under Karlskrona station. Under perioden har första eller det så kallade disciplinkompaniet af krono-arbetskåren

blifvit förflyttadt till Bollö vid Karlskrona från Borghamns i Dals härad belägna kalkstensbrott, hvilket likväl fortfarande bearbetas för Karlsborgs fästningsbyggnad och med manskap derifrån.

Tillika med Södermanlands, Kalmar och Gotlands län bildar länet det 8:de bergmästaredistriktet.

I ecklesiastikt hänseende tillhör länet, med undantag af den till Strengnäs stift hörande Qvarsebo församling, Linköpings stift och är indeladt i 15 prosterin, omfattande utom Qvarsebo 107 pastorat och städerna undantagna 150 kyrkosocknar; varande under perioden dels Kärna och Kaga församlingar, hvilka förut utgjorde 2 serskilda prebendepastorat åt biskopen i stiftet, sammanslagna till ett sådant med Kärna såsom moderförsamling och dels den genom Kongl. brefvet den 10 Juli 1861 anbefallda delning af Häradshammars och Jonsbergs församlingars pastorat träd i verkställighet, så att hvardera socknen nu utgör serskildt pastorat.

Några andra ändringar af äldre oregelbundenheter i den administrativa och kyrkliga indelningen hafva under perioden icke egt rum, än som ofvan med afseende å hemmanet Kängstorp blifvit omförmäld; och hafva ej ännu trädt i verket de uti senaste femårsberättelsen omförmälda nådiga föreskrifter, dels af den 9 Januari 1863 om den så kallade "lägerbobygdens" eller Ydredelens af den för öfrigt inom Norra Vedbo härad af Jönköpings län belägna Askeryds socken skiljande från sistnämnda socken och förenande med Vestra Ryds socken i Ydre härad af detta län, dels ock af den 31 Mars 1837 angående delning af Dagsbergs och Krokeks församlingars pastorat samt de norr om

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Uunderdånig berättelse	1-18.
1. Lånets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Innevånare.....	2.
3. Näringar.....	3.
4. Kommunikations-anstalter och varubyten.....	10.
5. Kameralförhållanden.....	13.
Tab. Litt. A. Import till Norrköping samt Export från Norrköping...	13.
Tab. Litt. B. Bränvinsförsäljnings-afgifter.....	13.
6. Politi.....	14.
Tabellbilagor	19-31.
Tab. N:o 1. Folkmängd.....	19.
Tab. N:o 2. Jordbruk.....	19.
Tab. N:o 3. Boskapsskötsel.....	19.
Tab. N:o 4. Skogshushållning.....	20.
Tab. N:o 5. Dödade rofdjur.....	21.
Tab. N:o 6. Af rofdjur dödade husdjur.....	21.
Tab. N:o 7 a. Grufvor, bruk, fabriker och manufaktur-inrättningar, år 1870.....	22-23.
Tab. N:o 7 b. Handtverkerin, år 1870.....	24.
Tab. N:o 8. Allmänne vägar, gästgifverin och skjutsning.....	25.
Tab. N:o 9 a. Sjöfart år 1870.....	25.
Tab. N:o 9 b. Handlande och deras betjening år 1870.....	25.
Tab. N:o 10. Hemman, jordområde och egendomar m.m., år 1870.....	26.
Tab. N:o 11. Laga skiften, åren 1866-1870.....	27.
Tab. N:o 12. Krono-uppbörden.....	28-29.
Tab. N:o 13. Sparbanker.....	30.
Tab. N:o 14. Fattigvården.....	31.

BIDRAG TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

III) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 3.

ÅREN

1866—1870.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

I länets gränser har under ifrågavarande period icke egt rum någon annan ändring, än att ett mantal frälse Kängstorp i Svennevads socken, hvilket tillförene i jordeboken upptagits såsom tillhörande Hellestads och Tjellmo tingslag inom detta län, genom Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar-kollegii utslag den 19 December 1867 och Kongl. brefvet den 4 Februari 1870 förklarats böra från och med den 1 Januari 1871 jemväl uti judicielt, administrativt och kommunalt afseende tillhöra Svennevads socken och Sköllersta härad i Örebro län samt för sådant ändamål till sistnämnda läns jordebok öfverföras.

Länets areal, med afseende hvarå likväl ännu saknas fullt tillförlitlig upplysning, anses utgöra omkring 93 qv.mil, vattenandelarne i Vettern och hafvet oberäknade. Af nämnda 93 qv.mil lära omkring 10 qv.mil upptagas af de mindre insjöarna och ungefär $1\frac{1}{2}$ qv.mil af öar och skär samt af återstoden omkring 18 procent utgöra åker och 10 procent naturlig äng.

Länet har 5 städer: Linköping, Norrköping, Vadstena, Söderköping och Skeninge, alla med egen jurisdiktion samt 2 köpingar: Motala och Valdemarsvik.

I judicielt hänseende är länet indeladt i 8 domsagor, som innefatta 23 tingslag.

I administrativt hänseende innefattar länet 8 fögderin, hvilka äro fördelade i 29 länsmansdistrikt.

I militäriskt afseende tillhör länet andra militärdistriktet, och äro inom detsamma förlagda hela Första och störste delen af Andra lifgrenadier-regementet äfvensom ett båtsmanskompani, lydande under Karlskrona station. Under perioden har första eller det så kallade disciplinkompaniet af krono-arbetskåren

blifvit förflyttadt till Bollö vid Karlskrona från Borghamns i Dals härad belägna kalkstensbrott, hvilket likväl fortfarande bearbetas för Karlsborgs fästningsbyggnad och med manskap derifrån.

Tillika med Södermanlands, Kalmar och Gotlands län bildar länet det 8:de bergmästaredistriktet.

I ecklesiastikt hänseende tillhör länet, med undantag af den till Strengnäs stift hörande Qvarsebo församling, Linköpings stift och är indeladt i 15 prosterin, omfattande utom Qvarsebo 107 pastorat och städerna undantagna 150 kyrkosocknar; varande under perioden dels Kärna och Kaga församlingar, hvilka förut utgjorde 2 serskilda prebendepastorat åt biskopen i stiftet, sammanslagna till ett sådant med Kärna såsom moderförsamling och dels den genom Kongl. brefvet den 10 Juli 1861 anbefallda delning af Häradshammars och Jonsbergs församlingars pastorat träd i verkställighet, så att hvardera socknen nu utgör serskildt pastorat.

Några andra ändringar af äldre oregelbundenheter i den administrativa och kyrkliga indelningen hafva under perioden icke egt rum, än som ofvan med afseende å hemmanet Kängstorp blifvit omförmäld; och hafva ej ännu träd i verket de uti senaste femårsberättelsen omförmälda nådiga föreskrifter, dels af den 9 Januari 1863 om den så kallade "lägerbobygdens" eller Ydredelens af den för öfrigt inom Norra Vedbo härad af Jönköpings län belägna Askeryds socken skiljande från sistnämnda socken och förenande med Vestra Ryds socken i Ydre härad af detta län, dels ock af den 31 Mars 1837 angående delning af Dagsbergs och Krokeks församlingars pastorat samt de norr om

Bråviken liggande mindre delarnes af Konungunds och Östra Stenby socknar förläggande till Krokek.

Hvad för öfrigt beträffar länets indelning och naturliga beskaffenhet, åberopas innehållet af äldre berättelser; och hafva,

2. Innevånare.

Tab. N:o 1. Jemlikt bifogade Tab. N:o 1 har *befolkningen*, som enligt mantalslängderna vid 1865 års slut utgjorde 251,492 personer, ökats till 254,142 personer enligt mantalsförteckningarna vid 1870 års slut. Af tabellen inhemtas likväl derjemte, att befolkningen enligt mantalslängderna vid 1868 års slut uppgått till 256,975 personer och således under periodens 2 senaste år minskats med 2,833 personer. Då denna minskning icke kan på något sätt tillskrivas några härjande farsoter eller i allmänhet större sjuklighet under perioden, måste enda orsaken dertill vara att finna, dels uti de för såväl landtbruket som industrien synnerligen svåra åren 1867 och 1868 med dess jemväl under de närmast påföljande åren kännbara verkningar, dels och uti utvandringarna till Amerika, hvilka under nu ifrågavarande period stigit till en förut okänd höjd, synnerligen från länets sydliga och vestliga delar.

Dessa *utvandringar* hafva visserligen till någon del haft sin grund i de under perioden, på sätt nyss är berördt, inträffade jemförelsevis hårda åren, hvilka naturligtvis för den mindre bemedlade befolkningen, i följd af lifsmedlens ovanligt stegrade pris och minskade tillfällen till arbetsförtjenst, känts ännu mera tryckande, men torde likväl mest böra tillskrivas dels de lockande beskrifningar, som förut till Amerika utflyttade släktingar och vänner angående förhållandena derstädes hemsändt, dels och hufvudsakligen det lättade tillfälle till utflyttningar, om ej rent af lockelser dertill, som uppkommit genom anställandet af *utvandrare-agenter* med deras ombud eller under-agenter, af hvilka inom detta län verkat under år 1869 38 såsom ombud för 6 hufvud-agenter och under år 1870 58 för 9 hufvud-agenter.

Beträffande *folkmängden i städerna* torde den i Linköping för år 1867 upptagna minskning vara föranledd af sjuklighet hösten 1866, då jemväl koleran, ehuru icke i mera härjande form, hemsökte staden; och har för öfrigt uppgifvits, att minskningen under perioden i Vadstena stads befolkning hufvudsakligen härledt sig från utvandringar till Amerika, samt att från Söderköping under senare 2 åren till kringliggande landsbygd efter derstädes erhållen anställning åter utflyttat personer, hvilka under de föregående för landtbrukarne hårda åren till staden inflyttat, sökande arbetsförtjenst, som för den mera lösa befolkningen icke stod att på landet erhålla. Att förhållandet i Norrköping under periodens 4 första år varit sådant som tabellen utvisar, torde så mycket säkrare vara föranleddt af de jemväl för industrien då svåra åren, som år 1870, när konjunkturerna för nämnde stads stora fabriker i följd af 1869 års goda skörd och landets deraf ökade allmänna välstånd så väsentligt förbättrades, folkmängden på 1 år ökades med nära 900 personer. Minskningen i Skeninge folkmängd torde ensamt vara att söka i stadens brist på rörelse och i dess deraf härflytande fortgående aftagande, hvilket man dock hoppas hädanefter kunna motverka genom stadens jernvägsförbindelser medelst

såvidt för Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande är bekant, några nämnvärda *beskrifningar* eller *kartor* öfver länet eller delar deraf icke under perioden utkommit.

den under förlidet år beslutade och redan i arbete satta jernbanan emellan Halsberg och Mjölby.

Mellerste delen af länet, omfattande dess slättbygd, är i allmänhet tätt bebyggd, fastän nära nog alla *byar* såsom sådana försvunnit, sedan dithörande gårdar nästan öfverallt numera blifvit efter förrättade laga skiften utflyttade.

Serskilda *förfoganden med afseende å personer, som tala främmande språk*, hafva under perioden icke varit af nöden.

Hufvudsakligen i länets nordvestra och vestliga delar hafva *baptistiska rörelser* fortfarande försports, dock utan att föranleda bildandet af serskilda församlingar, och det så kallade "läseriet" har jemväl under perioden vunnit utbredning i länet. Några egentliga söndringar i religiöst afseende kunna likväl icke sägas hafva i följd af berörda förhållanden egt rum.

Några andra förändringar med afseende på *byggnadssättet*, som i allmänhet vid uppförandet af såväl bonings- som ladugårdshus fortfarande utvecklade alltmåra omsorg för vinnande af renlighet, bekvämlighet och prydlighet, hafva icke visat sig än att synnerligen arbetarebostäder å större egendomar börjat uppföras i ett slags schweitzerstil eller med framspringande tak, samt att tegel och halm såsom taktäckningsämne isynnerhet på uthus alltmåra börjat utbytas mot spån. I städerna hafva jemväl vid uppförandet af nya hus bekvämlighet i inredningen och prydlighet i utseendet alltmåra gjort sig gällande, på samma gång hågen att genom planteringar försköna allmänna platser och bereda promenader invid städerna fortfarande visat sig. Under denna period har äfven den öfver 20 år pågående *restaurationen af Linköpings domkyrka* blifvit fullbordad på ett denna, en af landets mest monumentala byggnader, värdigt sätt och med en för den ursprungliga formen visad pietet, som gör verkställarne af detta arbete lika mycket heder som den förmått åt kyrkan bibehålla dess anseende såsom en af nordens arkitektoniska prydnader. Kostnaden för denna reparation har uppgått till 222,485 r:dr, deraf 138,000 r:dr erhållits såsom statsanslag.

Någon förändring i *klädedräkten* är icke att anmärka och någon fallenhet hos allmogen och tjenstefolket att mera än förr använda dyrbara och utländska tyg har icke visat sig, utan tvärtom de svåra åren äfven i sådant afseende medfört större sparsamhet och enkelhet.

Beträffande det allmännare *begagnandet af vissa födoämnen och drycker* vitsordas från alla länets delar det allt mer aftagande bruket af starka drycker, på samma gång förbrukningen af kaffe och öl tilltagit. I allmogens hushåll förekommer numera nästan aldrig bränvin till dagligt bruk och endast de handverkare, som på främmande ställen äro sysselsatta med arbeten, erhålla bränvin till de dagliga måltiderna. I Söderköping har allt sedan år 1864 alla utskänkningsställen från kl. 6 å alla aftnar näst före sön- och helgdagar till kl. 6 påföljande söckendagsmorgon hållits stängda, hvilken åtgärd, efter hvad som uppgifves, väsentligen bidragit att minska missbruket af

starka drycker der i staden. Ehuru otvifvelaktigt är, att undanrödjandet af tillfället för den på söndagen sysslolöse arbetaren att besöka krogarna och der berusa sig utgör ett väsentligt vilkor för möjligheten att förekomma förbrytelser och för den lägre befolkningens höjande i sedligt afseende, har likväl i länets öfriga städer ingen sådan bestämmelse vid ordnandet af utskänkningsrörelsen blifvit vidtagen. På landet har visserligen från flere håll försports klagan öfver de efter Kongl. förordningen den 7 Februari 1866 uti stor mängd uppkomna ölförsäljningsställen och derigenom öppnade tillfällen isynnerhet för den tjänande klassen att förslösa sina inkomster, men några egentliga eller svårare ordningar hafva deraf under perioden icke försports och de öfver all förväntan sig alltmera ökande insättningar i de många sparbankerna inom länet synas ådagalägga, att något egentligen förstörande inflytande af ölförsäljningsställen i sådant afseende ej är att befara.

Ehuru synnerligen under de svåra åren 1867 och 1868 icke allenast förbrytelserna mot eganderätten inom länet i hög grad ökades, utan äfven det sysslolösa kringstrykandet i förening med betlande här som på andra ställen i landet tilltog till en grad, som väckte allmän oro och utgjort hufvudsakliga anledningen till den genomgripande förändring i fattigvårdslagstiftningen, som med sistlidne November månad inträdt, kan dock

icke sägas annat än att *befolkningens sedlighet och laglydnad* under perioden varit uti stigande, hvilket lyckliga förhållande torde kunna tillskrifvas lika mycket det alltmera sig utvecklande folkskoleväsendet och allmogens genom skolunderbyggnaden lättade tillfälle till nyttiga kunskapers förvärfvande som det allt mer aftagande bruket af starka drycker.

Antalet af *sockenbibliotek* har icke under perioden synnerligen ökats, men deremot *tidningsläsning* bland allmogen allt mera tilltagit, hvartill i icke ringa mån torde bidragit det under senaste åren beredda tillfället att genom jernförelsevis innehållsrika veckotidningar för synnerligen godt pris bereda äfven den mindre bemedlade delen af befolkningen tillfälle till sådan läsning.

Intresset för de frivilliga *skarpsskytteföreningarna* har å de flesta ställen inom länet, om icke upphört, åtminstone i betydlig mån försvagats, så att flere af dessa föreningar, nemligen Finspångs, Hellestads, Skedevi, Valkebo, Kinds, Vifolka, Vadstena med Dals härads, Skeninge och Lysings föreningar under perioden upplöst sig och endast få af de 12, som ännu äro kvar, ådagalägga någon större lifaktighet. De aktive ledamöternes antal uppgick vid periodens slut i samtliga föreningarna till omkring 1,200 man, deraf likväl omkring 400 ensamt i Norrköpings stad.

3. Näringar.

Tabb. N:is 2 o. 3. A) **Jordbruk** och B) **Boskapsskötsel**. Med afseende å tabellariska uppgifter för denna del af berättelsen torde Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande få inskränka sig till ett åberopande af hvad länets Hushållningssällskap, som enligt nådig föreskrift har att insamla de för jordbruksstatistiken nödiga primär-uppgifter samt dem granska och sammandraga i sådant hänseende årligen meddelat.

Hvad *jordbruket*, länets hufvudnäring, för öfrigt beträffar, har densamma oaktadt de rubbningar, som vållades af de för landtbrukaren i allmänhet synnerligen svåra åren 1867 och 1868, utvecklat sig och gått framåt på ett sätt, som icke allenast åt de derefter följande goda åren förlänat en ovanlig kraft att på kort tid höja den allmänna välmågan, utan äfven gifver grundade förhoppningar om möjlighet att för framtiden utan djupare skakningar af välståndet uthärda ett eller annat svårt år.

Utom den odlade jordens ständigt fortgående förökande genom vattenaftappningar och nyodlingar i rätt betydlig skala, hvilka senare årligen uppgått till tusentals tunnland, har nemligen den äldre odalåkern genom den alltmera allmän vordna täckdikningen, genom gödning med superfosfat och andra artificiella ämnen, der icke full tillgång på naturlig gödsel förefunnits, genom beredande af rikare tillgång på den senare, medelst en förbättrad boskapsskötsel och ladugårdarnes ökande, samt genom användandet af ändamålsenligare redskap för åkerbruket, blifvit försatt uti ett skick, som på samma gång det i allmänhet ökat växtkraften, tillåter jorden att längre uthärda ogynnsamma väderleksförhållanden. Såsom ett exempel på den under senare tider fortgående utvecklingen af provinsens tillgångar i förevarande fall torde här få anföras, hurusom uti en till Hushållningssällskapets sammanträde den 28 Januari 1870 från Hamnärkinds härads hushållgille afgifven berättelse blifvit an-

mäldt, att arrendatorn af en visserligen betydlig, men dock icke ovanligt stor egendom inom gillet under sin 16-åriga arrendetid uppodlat 455 tunnland förut icke odlad skogs- och hagmark, till stor del bestående af kärr och mossar, täckdikat 345 tunnland åker och på egen bekostnad uppbyggt 40 nya hus, hvaribland flere ladugårdshus med plankbeklädda broar för fodrets uppkörande på skullarne samt vattenledningar för kreaturens vattnande inne i husen.

På större och medelstore egendomar inom länet har vaxelbruk blifvit temligen allmänt, och nästan endast i länets norra och sydliga skogstrakter användas numera de gamla två- och treskiftesbruken. De gamle träplogarne och annan förr bruklig men mindre ändamålsenlig redskap finnas knappt numera ens hos de mindre jordbrukarne, som jemväl allmänt börjat inse fördelen af att använda sådan af nyare uppfinning, bland hvilken väsentligen den från Öfverums bruk, beläget i den intill Östergötland gränsande norra delen af Kalmar län, vunnit alltmera förtroende och en stor utbredning.

Årligen under perioden har Hushållningssällskapet anslagit, för att bereda länets jordbrukare tillgång till kostnadsfritt biträde af en statens landbruks-ingeniör, 700 r:dr till bestridande af dagtraktamente åt denne samt för aflönande till samma ändamål af 4 förmän för täckdikningsarbeten 900 r:dr.

I jernbredd med jordbrukets stigande utveckling har omsorgen om dess förnämsta binäring *boskapsskötseln* under perioden fortgått. Såväl det under senare åren yppade tillfället att med fördel uppföda slagtboskap för export till främmande länder som den fart, mejerihandteringen synnerligen under periodens sista år tagit, hafva tilldragit denne gren af landtmannanäringen en uppmärksamhet och åt densamme gifvit en lyftning, som icke kunnat jämföras med förhållandena under förra tider.

Detta har visat sig icke allenast genom ladugårdarnes jemväl af vaxelbrukets och de dermed förenade artificiella foderväxternas allmänna användande betingade förökande utan äfven och isynnerhet genom bemödandet att införa förbättrade *kreatorsras*. I sistnämnda afseende hafva under perioden icke obetydliga uppoffringar blifvit gjorda såväl af länets Hushållningssällskap vid dess egendomar Haddorp och Greby, der länets landtbruksskola jemväl är förlagd, som äfven af flere enskilda personer inom länet, bland hvilka här företrädesvis må nämnas egarne till Hofgården och Kyleberg samt arrendatorn af Berga, med afseende å hufvudsakligen den så kallade korthorns- samt Ayrshire-raserna, och egaren till Finspång i fråga om Tönderrasen. På sätt i forna berättelser är vordet omförmäldt, har egaren af lägenheten Djurön i Bråviken enligt Kongl. brefvet den 15 Mars 1771 skyldighet att der hafva Holländeri för utbredande af den gamla Holländska boskapsrasen, deraf årligen tvenne skatte-kalfvar skola utlottas bland jordbrukarne inom Vikbolands fögderi mot en lösen af 4 r:dr 50 öre stycket, och lærer den under perioden tillkomne nye egaren af denna lägenhet jemväl vidtagit åtgärder för att genom inköp af lämpliga afvelsdjur förbättra den gamla Holländska stammen derstädes. Jemväl om *mejerihandteringen* har egaren af Hofgården inlagt stor förtjenst synnerligen genom uppfinningen och tillämpningen derstädes af den så kallade ismetoden vid gräddsättning och smörberedning, hvilken metod numera vunnit utbredning öfver hela riket och icke ringa torde hafva bidragit till bildandet af de stora mejeraktiebolag, som under de 2 sista åren uti riket uppstått och hvilkas verksamhet, att döma af hvad de redan uträttat, synes komma att åt denne del af landtbruket gifva en förut knappt anad betydelse. Äfven länets Hushållningssällskap har fortfarande under perioden jemväl i denna riktning verkat genom beviljandet af anslag till understöd för anläggande af så kallade distriktsmejerier med skyldighet att för mejerihandteringen såväl tillgodogöra mjölkafkastningen från egne ladugårdar som uppköpa och vid mejeriet förarbeta den mjölk, som från kringliggande, allmogen tillhöriga, hemman kan vara att tillgå, och af hvilka mejerier numera 5 kommit till stånd, nemligen vid Ed i Sunds, Harg i Kisa, Tuna i Nykils, Svanshals i Svanshals och Bohyttan i Tjellmo socknar.

Genom ordnande hvartannat år af ej mindre *landtbruksmöten* inom de serskilda hushållsgillena än äfven större sådana för hela länet i förening med täflingsplöjningar samt pris för utställda kreatur och landtmannaprodukter, har länets Hushållningssällskap under perioden fortfarande hos äfven de mindre jordbrukarne väckt och bibehållit intresset för frambringandet af så goda produkter och anskaffande af så utmärkta kreatur och redskap, som möjligt varit.

Produktionen af såväl spanmål, som hö och ladugårdsalster har lemnat betydligt och under de 2 sista åren isynnerhet stort öfverskott för försäljning dels till städernas inom länet spanmåls-handlande och dels till agenten för det i förra berättelsen omförmälda engelska bolag, som synnerligen för inköp af hafre i stora kvantiteter uppbyggt väldiga magasin i förening med torkkrior på flere ställen invid Göta kanal, och äro under perioden ytterligare uppförda dels vid Husbyfjölks kanalstation ett sådant, hvilket nu innehafves af och användes för en större grosshandelsfirma i Stockholm, och dels vid Mauritsberg i Östra Husby socken å Vikbolandet ett för en handlande i Norrköping, som

från detta magasin afskeppat ända till 10,000 tunnor spanmål årligen.

För de under perioden rådande allmänna *medelprisen å spanmål* inom länet redogöres i följande tabell:

	Hvete.	Råg.	Korn.	Bland-säd.	Hafre.	Ärter.
År 1866, för tunna... R:dr R:mt	21	12	11	7,50	7,00	14,00
» 1867, » » ... » »	26	19	17	9,00	9,00	23,00
» 1868, » » ... » »	30	25	20	11,00	10,50	25,00
» 1869, » » ... » »	20	16	14	9,00	8,50	17,00
» 1870, » » ... » »	20	13	11	8,00	8,00	13,50

Något *understöd* i följd af missväxt eller å växande gröda inträffad skada har under perioden icke blifvit beviljad, ehuru framställning derom varit gjord, dels i följd af en under sommaren 1867 å några hemman inom Ulrika församling inträffad skada genom ett starkt fall af hagel, dels af en bland de strandegare vid sjön Roxen, som i följd af denna sjös starka öfversvämning under våren och sommaren nyssnämnda år fingo sina grödor å de mera sidlänt belägne åkrarne vid samma sjö genom vatten förstörda. Deremot hafva från länet medelst frivilliga sammanskott rikliga bidrag lemnats år 1867 till de genom missväxt nödlidande i norra länen och år 1868 af samma anledning till de behöfvande i Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län.

Trägårdsskötseln och fruktodlingen hafva under perioden jemväl gått icke obetydligt framåt inom länet, dels i följd af den allmänna undervisning deruti, som folkskolorna numera meddela, dels och hufvudsakligast genom den nyttiga inverkan af den i förra berättelsen omnämnda inom länet bildade trägårdsförening, hvilken, på samma gång den sjelf utvecklat sig så, att synnerligen dess träskolor anses vara bland de förnämsta i riket och att skulden för dess jemväl i öfrigt jemförelsevis storartade anläggning vid Linköping utan några andra nämnvärda inkomster än de, försäljningen af frön, trån, plantor och trägårdprodukter inbringat, på 4 år nedgått från 12,000 r:dr till 6,000 r:dr, årligen till skilde delar af länet försålt flere tusen trån och plantor och i allmänhet spridt håg och sinne för trägårdssodling. I Regna och Skedevi socknar inom länets norra del har trägårdsskötseln af gammalt varit med nit omfattad, och i sistnämnda socken odlas ännu fortfarande *humle* till afsalu.

Biodlingen har deremot, ehuru Hushållningssällskapet äfven under första åren af denna period sökt befrämja densamma genom anställandet af sakkunnig person för lemnande af kostnadsfri undervisning i denna del af hushållningen, alltmera aftagit, hvar till anledningen torde vara att finna ej mindre i bristande förtroende till de nya metoderna, då från åtskilliga håll ännu påstås att de gammalmodiga halmkuporna äro ändamålsenligare än de nya, utan ock uti de långa och kalla vårarna.

Bland *kreaturen* hafva under perioden inga *smittosamma sjukdomar* visat sig, men hafva prisen å dem, sådant oaktadt, blifvit uppjagade till en förut okänd höjd, i det *medelprisen* under perioden utgjort för dugliga oxar 4 å 500 r:dr paret, kor 100 å 150 r:dr stycket och hästar 600 å 1,000 r:dr paret. Till de höga prisen å hornboskap utgöra ofvanberörda förhållanden med export af slagtboskap och koladugårdarnes ökande en naturlig anledning.

Något annat *större sjösänkingsföretag* har icke under perioden blifvit inom länet fullbordadt än en aftappning af sjöarne

Bolen och Välen i närheten af Årtéfods gästgifvaregård i Kinda härad, hvarigenom omkring 100 tunnland kärrmark blifvit torrlagda och odlade; men undersökningar hafva egt rum, bolag bildats eller andra förberedande åtgärder vidtagits för ej mindre ett stort företag af ifrågavarande beskaffenhet eller sänkning af sjöarne Byngarn, Emten och Strålängen inom Hammarkinds härad, än ock jemförelsevis mindre tappningar af Ensjön i Lösings, Lyngsjön i Björkekinds samt Ren och Bolaren i Kinda härad.

För reglerande af vattenståndet i sjön Roxen, hvars ofvanomförmälda öfversvämning år 1867, då vattnet, som under torkår varit nere ända till 10 $\frac{1}{2}$ fot öfver Norsholms slusströskel, på våren steg så, att sjöns vattenyta stod fulla 19 fot öfver nämnde slusströskel, gjorde de strandegare, hvars egor ledo af vattenflödet, benägne att vidtaga länge påtänkta åtgärder för att för framtiden om möjligt förekomma sådana skador, bildades af nämnde strandegare år 1867 ett bolag, som för ofvanomförmälda ändamål inköpt och utrifvit en del af vattenverken vid Kimstad samt derstädes efter plan och förslag af chefen för östra väg- och vattenbyggnadsdistriktet verkställt rensningsarbeten allt för en kostnad af öfver 60,000 r:dr, deraf en del erhållits genom amorteringslån från handels- och sjöfartsfonden. Då något större vattenflöde efter nämnda år icke inträffat har ännu icke kunnat vinnas någon säkrare erfarenhet om verkan af nämnda arbete, som måst inskränkas till ett försök att reglera vattenståndet i sjön, hvilken, upptagande tre större vattendrag nemligen Motala ström, Svartån och Stångån, har blott ett utlopp nemligen genom Motala ström vid Norsholm, i stället för en sänkning, hvilken med afseende å nödvändigheten för Göta kanal att ständigt hafva erforderlig vattentillgång, icke kunnat i Roxen tillåtas.

Hvad *stängsel och hägnad* beträffar, har visserligen på några få större egendomar kreaturen vallats med tillhjälp af hundar, men allmänneligen användas fortfarande de gamle skogsförödade gärdesgårdarne, med afseende å hvilka dock under senaste åren på flere trakter af länet vidtagits, dels den ändring att de hägnas mera glest, dels åtgärden att vid egor, som endast behöfva skyddas för större boskap, fastspika trinnen på i jorden nedslagne stolpar, hvarigenom en högst betydlig besparing på virke eger rum.

Ehuru dels de på åtskilliga trakter af riket och i början af perioden jemväl inom detta län pågående jernvägsarbetena både dragit till sig mycket folk och ökat arbetslönerna, dels ock utvandringarna till fremmande land jemväl här ifrån länet varit jemförelsevis betydlig, har likväl hvarken förefunnits någon saknad i tillgången på duglige *arbetare*, eller dagsverkspris och tjenstehjonslöner undergått någon väsentlig förändring. Öfvertygelsen om jordtorparessystemets företräde framför användandet af statorpare har äfven alltmera tagit öfverhand, så att, der tillfälle gifves till inrättande af jordtorp, det sällan lemnas obegagnadt.

Dagsverksprisen blefvo visserligen något nedtryckta under åren 1868 och 1869, men hafva sedermera åter uppgått och i medeltal, något dyrare invid städerna och på slättbygden, utgjort sommartiden 88 öre å 1 r:dr 50 öre för man och 50 å 75 öre för qvinna samt vintertiden 67 öre å 1 r:dr för man och 25 å 50 öre för qvinna.

Tjenstehjonslöner hafva varit 80 å 150 r:dr för en dräng samt 25 å 50 r:dr för en piga. Der, såsom på åtskilliga ställen

uppgifves vara fallet, tjenstefolk af mindre jordbrukare antagits blott för sommarmånaderne hafva lönerna för sådan halfårstjänst likväl utgått med ungefär samma belopp som helårslön.

C) **Skogshushållning** och D) **Rofdjurs utödade**. Be- Tab. N:o 4. träffande de *allmänne skogarne* åberopas hufvudsakligen hofogade Tab. N:o 4 och någon egentlig förändring i hushållningen med desamma har ännu icke egt rum, ehuru den under perioden utfärdade Kongl. förordningen den 29 Juni 1866 från Kammarkollegium till Skogsstyrelsen öfverflyttat pröfningen af hushållsplaner etc. samt medgifvit delegarne i häradsallmänningarne rätt att under vissa vilkor sjelfve förestå desammes bevakning och skötsel.

Delegarne i länets samtliga häradsallmänningar hafva jemväl förklarat sig vilja detta medgifvande begagna, men enär de för sådant ändamål erforderliga revisionerna af hushållsplanerna och dessas fasställelse af Skogsstyrelsen ännu icke skett, hafva de ej kommit att med desse allmänningar taga annan befattning än förut. Ej heller genom den under perioden inträffade omorganisation af *skogsstaten* har någon nämnvärd förändring af ifrågavarande förhållanden skett. Af *enskilde skogar* äro Finspångs omkring 363,000 qv.ref och Åtvidabergs omkring 148,000 qv.ref de betydligaste. Såväl derstädes som vid de fleste större skogs-egendomar inom länet är skogshushållningen ordnad efter vetenskapliga grunder, och från mera än ett par af desse, eller Ljung i Gullbergs och Engelholm i Hammarkinds härad, har någon annan större skogsafverkning än, som varit grundad på trakt-huggnings-indelning, icke, såvidt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande har sig bekant, egt rum.

Å skogarne till de mindre fastigheterna och synnerligen dem, som tillhöra allmogen, fortgår deremot *skogssköfningen* både utan annan plan, än att så fort som möjligt tillgodogöra sig inkomsten deraf, och utan någon egentlig återplantering. Synnerligen är detta förhållandet i närheten af städerna och de större kommunikationslederna. Förr än under senaste åren, då träen börjat användas till många andra ändamål än ved och byggnadsmateriel, har likväl icke priset å skogseffekter synnerligen höjt sig.

För *kolning* åtgå icke obetydliga kvantiteter skog, synnerligen i länets norra del, der en mängd jernverk äro belägna, samt i trakterna af Åtvidabergs kopparverk samt Boxholms och Blomsfors bruk. Utom till *tjärbränning* har man på ett par ställen inom länet under periodens sista år användt stubbar och dylikt affall efter skogsafverkningarna till *fabricerande af terpentin, kreosot-oljor* samt så kallad *träfotogén eller lysolja*, frambragt genom torrdestillation af stubbar och tyre. Ehuru denna näringsgren ännu knappt hunnit ur sin linda, synes ej ringa förhoppning för framtiden kunna fästas vid detta sätt att tillgodogöra hvad som hittills icke allenast lemnats åt förruttnelsen i de afverkade skogstrakterna utan äfven derstädes för flere år hindrat återväxt.

Å Ombergs kronopark finnas fortfarande *tvenne mullbärsplanteringar*, hvilka tillsammans omfatta en areal af 2,4 qv.ref och af hvilka den ena vid Södra Djurledet nu så uppväxt, att den har en höjd af 20 å 25 fot, men den andra vid hemmanet Stocklycke uppnått blott 3 fots höjd. Sedan år 1850 hafva de likväl icke varit för silkesodling använda.

Någre större skogseldar hafva under perioden icke egt rum, men under den torra sommaren 1868 utbröto på flere ställen synnerligen i norra delen af länet sådana, hvilka man likväl lyckades blifva herre öfver, innan de vunnit någon större utbredning.

Svedjande förekommer numera sällan eller aldrig.

Tabb. N:is 5 o. 6. I fråga om dödade rofdjur och af rofdjur dödade husdjur meddela Tabb. N:is 5 och 6 de upplysningar, som kunnat vinnas, men hvilka antagligen äro ganska ofullständiga och, sedan skottpenningar för dödandet af andra rofdjur än björn, jerf, varg eller lo upphört, nästan omöjliga att någorlunda fullständigt erhålla.

Skallgångar hafva under perioden icke varit af nöden eller eljest föranstaltats. Då deremot inom länet skulle visat sig att, sedan skottpenningar af allmänna medel upphört att utgå för dödandet af höns- eller dufhök och räf, de skador, som af dessa rofdjur förorsakats, ökats, har Östergötlands landsting efter inom detsamma väckta motioner anslagit år 1869 300 r:dr och år 1870 500 r:dr, de snare för att genom kommunalnämndernas ordförande utbetalas med 1 r:dr för hvarje inom länet dödad höns- eller dufhök äfvensom för räf, som dödas mellan den 1 April och 1 November, mot det att inför ordföranden i kommunalnämnden inom den församling, der jägaren bor, det dödade djuret uppvisas samt å hög fötterna och å räf öronen blifvit afskurna.

Den nya jagtstadgan har fortfarande visat sig serdeles ändamålsenlig för jagtens förbättrande och betydligt bidragit till det nyttiga villebrådet förökande. Dock har under senaste åren tillgången på fogel varit i följd af de långa och kalla vårarna minskad. Genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes kungörelse den 28 Mars 1870 hafva, i följd af Kongl. cirkulärskrifvelsen den 12 Februari 1869, vitesförbud blifvit utfärdade mot skjutning, äggplockning eller annat ofredande af ejderfogeln å åtskilliga holmar och lägenheter i länets skärgård.

Fisket, som synnerligen i länets skärgård utgör en ganska vigtig näringsgren och äfven för länets öfrige på sjöar och vattendrag i allmänhet rike delar lemnar icke obetydliga bidrag till hushållens framfödande, har under perioden blifvit öfverallt inom länet ordnad genom stadganden derför, som, efter det fiskvattensgarne lemnats tillfälle att i ämnet träffa öfverenskommelser och fiskeri-intendenten derefter blifvit hörd, af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utfärdats den 27 Februari 1866 för den Östergötland tillhörande del af Vettern samt sjöarne Sommen, Boren och Roxen äfvensom laxfisket i Motala ström, den 6 Maj 1867 ytterligare för sjön Roxen, den 15 Juli 1867 för länets öfrige insjöar och vattendrag samt den 8 Februari 1870 för Bråviken och Slåtbaken.

Ehuru några väsentligare verkningar af dessa stadganden, som hufvudsakligen afse fiskens skydd under lektiden och redskapens inrättande så, att ynglet ej kan fångas, ännu icke kunnat förspörjas, är naturligt, att fisket derigenom åter skall inom kort blifva serdeles gifvande.

För utöfvande af årlig tillsyn öfver det sätt, hvarpå fisket bedrivs samt för lemnande af råd och upplysningar i hithörande ämnen, har fiskeri-intendenten af länets hushållningssällskap under perioden årligen haft ett arvode af 300 r:dr. För

tillsyn öfver fiskets idkande och redskapens beskaffenhet utses inom hvarje kommun efter behof ett visst antal tillsyningsmän, som i sådan egenskap af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förordnas.

E) Bergs- och brukshandtering. Med afseende härå återopas hufvudsakligen hosfogade tabellariskt uppställda berättelse af distriktets nuvarande bergmästare:

Berättelse rörande bruks- och bergverksrörelsens tillstånd i Östergötlands län åren 1866—1870.

Malmuppföringen utur jernmalmsgrufvorna.

År.	Bearbetade grufvor.	Oarbetade grufvor.	Uppföringskraft.			Uppföringsbelopp. Centner.	Arbetspersonal.	Anmärkingar.
			Häst.	Vatten.	Ånga.			
1866...	5	1	—	—	1	104,352	38	Af dessa 5 grufvor hafva 4 blifvit blott försvarsvis bearbetade.
1867...	3	7	1	—	1	147,008	53	
1868...	5	26	—	—	1	87,424	34	Af dessa 5 grufvor hafva 4 blifvit blott försvarsvis bearbetade.
1869...	1	12	—	—	1	103,852	27	
1870...	1	6	—	—	1	105,320	28	Uti de mindre grufvorna användes handvind eller s. k. gams.

Tackjernstillverkningen.

År.	Masugnar.		Tillverkningsbelopp. Centner.	Arbetspersonal.	Anmärkning.
	Begagnade.	Obegagnade.			
1866.....	3	1	103,723,99	68	För blästern har i allmänhet vattenkraft blifvit använd.
1867.....	3	—	131,670,10	58	
1868.....	2	1	112,694,88	48	
1869.....	3	1	179,364,75	63	
1870.....	2	2	176,397,00	48	

Gjutgodstillverkningen direkte utur masugnen upptagen uti ofvanstående tackjernstillverkning, här serskildt utförd, har utgjort:

År	Tillverkningsbelopp. Centner.
År 1866.....	11,755,79
» 1867.....	8,531,30
» 1868.....	3,836,13
» 1869.....	1,120,75
» 1870.....	210,00

Härtill kommer gjutgodstillverkning genom tackjernets omsmältning i serskilda ugnar.

År	Verkstäder.		Tillverkningsbelopp. Centner.	Arbetare.
	Begagnade.	Obegagnade.		
År 1866.....	2	—	21,319,36	57
» 1867.....	2	—	22,749,74	80
» 1868.....	2	—	23,989,94	140
» 1869.....	3	—	50,108,40	131
» 1870.....	3	—	71,847,87	186

Stång- och ämnesjerns-tillverkningen.

År.	Härdar.		Tillverkningsbelopp. Centner.	Arbetare.	Anmärkning.
	Begagnade.	Obegagnade.			
1866.....	62	14	253,864,05	339	Stångjerns-verken drivas i allmänhet med vattenkraft.
1867.....	63	20	276,946,79	398	
1868.....	71	14	295,985,83	385	
1869.....	70	13	309,524,71	419	
1870.....	70	12	331,652,61	451	

Jernmanufaktur-tillverkningen, hvori inbegripes beredning af stål, plåtar samt spik m. fl. sorter.

År	Begagnade verkstäder.	Tillverkningsbelopp. Centner.	Arbetare.	Anmärkning.
» 1867.....	61	129,050,53	427	
» 1868.....	38	126,460,99	329	
» 1869.....	31	176,665,66	395	
» 1870.....	27	156,354,97	450	

Malmuppfordringen utur kopparmalmsgrufvorna.

År.	Grufvor.		Uppfordringskraft.			Uppfordringsbelopp. Centner.	Arbetare.	Anmärkning.
	Arbetade.	Oarbetade.	Ånga.	Vatten.	Häst.			
1866...	6	25	3	2	—	613,778	711	Uti de mindre grufvorna användes handvind eller s. k. gams.
1867...	6	36	3	2	1	596,536	553	
1868...	6	28	3	2	1	607,462	764	
1869...	6	35	3	1	1	480,530	762	
1870...	6	35	3	1	2	450,846	820	

Koppartillverkningen.

Vid Åtvidaberg har tillverkats:

År	Ctr Råkoppar.	hvaraf erhållits	Ctr Garkoppar.	Arbetsstyrkan.
År 1866 ...	24,632,40	»	20,276,54.	415 personer.
» 1867 ...	27,752,40	»	23,138,68.	437 »
» 1868 ...	30,702,49	»	25,699,49.	371 »
» 1869 ...	31,863,85	»	26,291,78.	337 »
» 1870 ...	23,350,00	»	19,311,87.	320 »

Zinkmalm.

Vid de bolaget "La Vieille Montagne" tillhöriga zinkgrufvor inom Åmmebergs malmfält, beläget dels i Lerbäcks och Hammars socknar af Örebro län, dels i Godegårds socken af Östergötlands län, hafva för tillverkning af metallisk zink i främmande land

År	Zinkmalm. Ctr.	Rostadt gods. Ctr.
År 1866 uppfodrads	490,300 {och har genom att rosta en del häraf man erhållit}	267,901.
» 1867 »	442,048	272,904.
» 1868 »	560,640	243,479.
» 1869 »	731,450	283,800.
» 1870 »	644,809	281,757.

Arbetsstyrkan vid Åmmeberg har i medeltal årligen utgjort mellan 800 och 1,000 personer.

Messing.

Vid Gusums messingsbruk har tillverkats:

År	Ctr.	Personer.
År 1866 af messingsfabrikater	58,34 med en arbetsstyrka af	38.
» 1867 »	95,35 » »	42.
» 1868 »	174,83 » »	39.
» 1869 »	176,68 » »	39.
» 1870 »	211,40 » »	45.

Kopparsmide.

Vid Åtvidabergs kopparhammare har kopparsmidestillverkningen uppgått:

År 1866 till	182,53 ctr, och kopparsmederne till antalet då varit	4.
» 1867 »	75,00 » » » » » » » »	3.
» 1868 »	203,00 » » » » » » » »	3.
» 1869 »	150,03 » » » » » » » »	3.
» 1870 »	182,19 » » » » » » » »	3.

Marmor.

Vid Kolmårdens marmorbruk hafva arbeten blifvit förfärdigade:

År 1866 till ett värde af	24,946 r:dr,
» 1867 » » » »	13,305 »
» 1868 » » » »	6,007 »
» 1869 » » » »	4,200 »
» 1870 » » » »	5,000 »

hvertill här endast må tilläggas:

att, sedan vid Blomsfors i Kinda härad det gamla dervarande pappersbruket blifvit nedlagdt, jernbruk år 1867 der inrättats, dertill tackjernet hemtas från Nora Bergslag; tillverkningen är dock ej större än att den hufvudsakligen afsättes inom orten;

att anledningen till den år 1870 icke obetydligt minskade koppartillverkningen vid Åtvidaberg, der annars under perioden rörelsen befunnit sig uti en alltjemt stigande utveckling samt årligen sysselsatt vid kopparverket omkring 320 arbetare och vid grufvorna omkring 350, varit ett nämnda år inträffadt ras i verkets förnämsta grufva vid Bersbo samt deraf uppkommen svårighet att följa de rikare malmgångarne;

att Finspåns stora jernverk, der isynnerhet under åren 1867 och 1868 uppförts storartade nybyggnader för kanontillverkningen och för den under sista åren betydligt utvidgade jernförädlingen, i sin nuvarande verksamme egares hand fort-

farande på ett märkbart sätt gått framåt, såväl hvad verkstäderna som sjelfva tillverkningen angår; och torde såsom bästa beviset på de väldiga proportionerna deraf få anföras förhållandena med tillverkningen, som utgjorde:

år 1800: 1,600,92 centner diverse gjutgods, 249,31 ctr kanoner, 6,669,70 ctr stångjern och smältstycken samt 7,027,72 ctr tackjern;

år 1848: 2,440,66 ctr diverse gjutgods, 16,342,39 ctr kanoner, 12,195,86 ctr stångjern och smältstycken samt 9,200,80 ctr tackjern; men

år 1870: 10,572,49 ctr diverse gjutgods, 5,924,68 ctr kanoner jemte 10,447,90 ctr projektiler, 97,268,34 ctr stångjern samt 172,291 ctr tackjern, till hvilket under sistnämnda år åtgått 358,465 ctr malm, 46,005 läster träkol, 102,840 kub.fot stenkol och 12,890 kub.fot kåks;

att äfven *Motala verkstad* genom storartade anläggningar fortfarande utvidgat sin verksamhet, hvarom dock närmare detaljer saknas, och blott vid Motala sysselsätter 1,000 å 1,200 arbetare. Tillverkningsvärdet för år 1870 uppgifves till 2,301,934 r:dr;

att jemväl *Gusums messingsbruk*, der under år 1867 blifvit inrättad en ny fabriks-inrättning för maskinnålar, hvartill från England införskrifvits 5 serskilda nya maskiner, utvidgat sig med alltjemnt stigande tillverkning och god afsättning;

att deremot *Kolmårdens marmorbruk*, hvars jemförelsevis stora afsättning år 1866 lärer härledt sig från leveranser till nya operan i Paris, deraf dock tvister och rättegångar sedermera uppkommit, under senare åren hufvudsakligen bedrifvit kalkbränning och tegeltillverkning, hvars produkter varit lättare afsättliga och därför lemnat fördelaktigare resultat än arbetet å marmor;

att *Fångö koppargrufvor* i Hammarkinds härad lemnat jemförelsevis dåligt resultat och senaste åren drifvits med förlust;

att *Rings gamla koppargrufvor* i Å socken invid Slätbaken från hösten 1869 till hösten 1870 varit föremål för försöksarbeten anställda af ett engelskt bolag "The Hephestas Mining Company, New-Castle upon Tyne", som derå lärer nedlagt omkring 25,000 r:dr och efter upphörande med arbetet vid Ring börjat enahanda försöksarbeten vid Arfvidsbergs koppargrufva i Rönö;

samt att vid Vistena by i närheten af Skeninge under åren 1867 och 1868 genom ett för ändamålet bildadt aktiebolag pågått *borrningar efter bergolja*, hvilka dock icke lemnat något resultat utan, sedan det sammanskjutna aktiekapitalet 50 å 60,000 r:dr åtgått, alldeles upphört.

F) Fabriker, manufaktur och handverk. Till Kongl. Kommerskollegium ingå årligen i enlighet med erhållna formulär tabellariska uppgifter angående dessa ämnen, och då desamma för hvarje år af trycket utgifvas, torde det tillåtas Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att med afseende å sådana uppgifter få blott här åberopa hvad som redan blifvit på nämnde väg derom meddeladt.

I Linköping finnes visserligen en temligen betydlig *tobaksfabrik*, och i Motala hafva under perioden uppstått dels en fabrik för *tillverkning af sandsten*, hvilken dock ej kommit till någon egentlig utveckling, utan, sedan det först tecknade aktiekapitalet blifvit utan någon förtjenst förtärdt, nu lärer skola

öfvergå till ett nybildadt bolag, dels ock en *tändsticksfabrik*, i hvilken Motala kommun tecknat ett icke obetydligt antal aktier för att der erhålla sysselsättning för en del af sina fattighjon, men som först under periodens sista år blifvit färdig, hvarjemte under samma år bildats ett jemförelsevis rätt betydligt bolag för inrättandet i Vadstena af en *hvitbetssockerfabrik*, hvilken dock först förliden höst blef färdig; men den egentliga fabriksindustrien inom länet finnes, såsom bekant är, i Norrköping, för hvars hufvudsakligaste förhållanden i sådant afseende Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande fördenskull nu går att något närmare redogöra.

Följderna af det på *klädes- och bomullsväfnads-tillverkningen* så menligt inverkan inbördeskriget i Amerika läto ännu under periodens första år känna sig och bidro jemte den under åren 1867, 1868 och 1869, i följd af de båda första årens svaga och i flere delar af landet till missväxt gränsande skördar, råddande allmänna penningeförlägenheten, att fortfarande hålla fabriksindustrien uti en tryckt och bekymmersam ställning. Först mot slutet af sistnämnda år började det blifva bättre och har allt sedermera fortgått på ett sätt, som icke allenast inom jemförelsevis kort tid gjort slut på de under den betryckta ställningen i brist på afsättning hopade äldre lagren utan till och med gjort det för fabrikanterne svårt att inom behörig tid fullgöra ingångna beställningar, fastän sjelfva tillverkningsförmågan på samma gång icke obetydligt stigit genom de af nybildade större bolag uppsatta förbättrade maskiner. Till detta lyckliga förhållande uppgifves äfven senaste kriget emellan Tyskland och Frankrike hafva i så måtto medverkat, att en mängd fabriker der legat nere och på samma gång sådant betydligt minskat tillverkningen i Europa bidragit att ställa ullprisen å den Europeiska marknaden lägre, af hvilket allt raskare afsättning och billigare pris vunnits för tillverkningen här i landet. Oaktadt de vid periodens slut sålunda råddande fördelaktiga konjunkturer, hade tillverkningen dock icke stigit till någon jemförelse med hvad densamma under dess förut varande högsta stadium eller år 1861 utgjorde, då tillverkningsvärdet vid 105 fabriker uppgick till 9,108,600 r:dr 95 öre.

År 1866 tillverkades vid 52 fabriker kläden till ett värde af 6,514,440 r:dr 36 öre, hvilket år 1868, då fabrikerne likväl ej voro mera än 41, steg till 7,852,394 r:dr 52 öre, men år 1869 vid 56 verkstäder nedgick till 5,008,802 r:dr 47 öre, för att under periodens sista år vid 63 verkstäder åter uppgå till 5,735,385 r:dr 57 öre.

Antalet arbetare vid dessa fabriker, till hvilka aflöningarna årligen utgått med ungefärligen 1,000,000 r:dr, har varit lägst år 1868 med 2,125 stycken och högst år 1870 med 2,388 stycken, hvaraf visar sig, att sjelfva tillverkningsvärdet ej står i proportion till arbetarnes antal, hvilket förhållande åter härflyter dels från maskinernas alltmera utbredda användning och alltjemt fortgående fulländning dels ock från den finare eller gröfre beskaffenheten af det tillverkade och deraf betingade högre eller lägre pris.

De mekaniska bomullsspinnerien hafva efter den kris, som framkallades af Amerikanska kriget, kommit uti allt lifligare gång. Efter det spinneriet vid Torshag, en knapp mil från Norrköping, efter egarens år 1868 iråkade obestånd afstodnat, hafva de varit blott 3. Vid de 4 spinnerien tillverkades år 1866 diverse bomullsgarn till ett värde af 2,735,144 r:dr 22 öre och

ökades tillverkningen år 1868 till ett värde af 3,286,526 r:dr 49 öre eller mera än år 1861, då det uppgick blott till 3,108,128 r:dr 46 öre, men nedgick åter vid de 3 kvarvarande spinnerien år 1869 till 2,897,556 r:dr 63 öre och år 1870 till 2,896,864 r:dr 47 öre. I medeltal hafva de årligen sysselsatt omkring 270 arbetare. Förlidet år har spinnerit vid Torshag öfvertagits af ett nybildadt aktiebolag och är nu åter i gång.

Vid *bomullsväfverien*, som 4 till antalet årligen sysselsatt något öfver 700 arbetare, utgjorde värdet af fabrikationen år 1866 2,021,989 r:dr 47 öre och sänktes under åren 1867 och 1868 än ytterligare synnerligen under det förra, då det ej uppgick till mera än 1,634,011 r:dr 23 öre, men har sedermera åter höjt sig år 1869 till 2,225,058 r:dr 93 öre och år 1870 till 2,298,413 r:dr 23 öre.

Trikotväfnadsfabrikationen, bedrifven blott vid en fabrik, har i medeltal sysselsatt 416 arbetare årligen, och tillverkningsvärdet uppskattats år 1866 till 277,063 r:dr 47 öre och år 1867 till 245,108 r:dr 66 öre samt år 1868 nedgått ända till 180,988 r:dr, men sedermera åter höjt sig år 1869 till 221,030 r:dr 53 öre och år 1870 till 253,739 r:dr 33 öre.

I nära samband med förestående fabriker, stå *blekerien* och *färgerien* i Norrköping, af hvilka de förre, förut 3 och sedermera 2 till antalet, med ungefär 24 arbetare i medeltal för blekning af garn och diverse väfnader årligen inbringat omkring 51,600 r:dr, och de senare än 6 och än 7 till antalet, deraf några idkats i förening med större fabriker och då vanligen använt samme arbetare, i färgarelön intjenat lägsta beloppet år 1866 med 44,336 r:dr och högsta år 1869 med 66,256 r:dr 99 öre.

Maskinverkstäderna, som vid periodens början i Norrköping voro 4, hafva, sedan den betydligaste, Malcolm'ska verkstaden, hvars tillverkningsvärde år 1866 uppgick till 148,213 r:dr 16 öre, men år 1868 ej utgjorde mera än 79,767 r:dr 52 öre, sistnämnda år efter egarens inträffade obestånd upphört, nedgått till 2 vid periodens slut med ett tillverkningsvärde för år 1870 af 56,910 r:dr 15 öre och arbetsstyrka af blott 54 personer emot 140 vid periodens början.

En inrättning, som deremot från en jmförelsevis ringa början med raska steg gått framåt och på ett förvånande sätt utvecklats sig är *Litografiska aktiebolagets* för tillverkning af kort, kulört papper, breffkuvert, kartonpapper och litografiska tryckeriarbeten, hvars tillverkningar befunnit sig i ständigt stigande samt uppgått år 1866 till 294,965 r:dr 26 öre, år 1867 till 338,846 r:dr 84 öre, år 1868 till 369,484 r:dr 96 öre, år 1869, från och med hvilket år likväl kortfabrikens tillverkningar deri ej inberäknats utan serskildt upptagits, till 383,555 r:dr 89 öre och år 1870 till 436,789 r:dr 30 öre; varande vid denna fabrik sysselsatte åren 1867 och 1868 160, 1869 185 och 1870 206 arbetare.

Den samma bolag tillhörande *kortfabriken*, hvars tillverkningar, på sätt nyss är berördt, från och med år 1869 upptagits serskildt, har dessutom sysselsatt år 1869, med ett tillverkningsvärde af 53,006 r:dr 2 öre, 15 arbetare och år 1870 då tillverkningsvärdet uppgått till 63,249 r:dr 29 öre, 18 arbetare.

Jemväl det i Norrköping varande *sockerbrukets* (Gripen kalladt) tillverkningar har under perioden varit uti ett jemnt stigande och uppgått år 1866 till 997,040 r:dr 76 öre, år 1867 1,019,702 r:dr 29 öre, år 1868 till 1,084,389 r:dr 27 öre, år 1869 till 1,128,849 r:dr 6 öre och år 1870 till 1,260,419 r:dr

37 öre. Arbetarnes antal derstädes har varit omkring 80 om året.

Ett *stärkelsebruk* med blott 3 arbetare har haft en tillverkning i medeltal uppgående till omkring 15,160 r:dr om året.

Vid den gamla *Swartz'ska snusfabriken*, der arbetarnes antal ej öfverstigit 27, utgjorde tillverkningsvärdet år 1866 291,284 r:dr och år 1870 294,680 r:dr, sedan det likväl år 1868 varit uppe uti 311,127 r:dr.

Holmens pappersbruk, som haft en arbetsstyrka af 74 personer, har under perioden haft minsta tillverkningsvärdet år 1867 med 193,855 r:dr 52 öre och högsta år 1869 med 268,208 r:dr 17 öre, år 1870 uppgick detsamma till 267,674 r:dr 70 öre. Vid periodens slut har en maskin för tillverkning af *träpappersmassa* blifvit satt i förbindelse dermed, dock utan att hafva kommit till någon vidsträcktare användning.

Under perioden hafva jemväl i Norrköping varit i gång hela tiden 2 och år 1869 3 *korkefabriker*, hvilka tillsammans sysselsatt omkring 46 arbetare för ett tillverkningsvärde år 1866 af 34,000 r:dr och år 1870 af 80,000 r:dr.

Vid en *såpfabrik* med blott 3 arbetare, tillverkades år 1866 varor för 91,806 r:dr men år 1870 för blott 72,000 r:dr.

År 1869 inrättades i Norrköping jemväl en *tändsticksfabrik*, som likväl redan år 1870 räknade 166 arbetare och tillverkade varor för 20,349 r:dr 48 öre.

Vid Norrköpings samtliga fabriker hafva varit anställda år 1866 4,233, år 1867 4,218, år 1868 4,502, år 1869 4,048 och år 1870 4,540 arbetare.

Utom ofvannämnda verk, fabriker och inrättningar torde här serskildt böra omförmälas *Reijmyra glasbruk* i Skedevi socken, der under år 1869 blifvit verkställda åtskilliga ny- och ombyggnader för en utvidgad glasfabrikation, som år 1870 uppgått till ett värde af 201,678 r:dr 65 öre, då den år 1866 belöpte sig till 131,650 r:dr 40 öre och år 1868 till blott 124,483 r:dr 5 öre.

Hvad *handtverkerien* beträffar, hafva de med undantag af bryggerin, garfverin och till en del äfven färgerin, hvilka fortfarande i någon betydligare utsträckning idkats i länets städer, derstädes förlorat störste delen af sin betydelse, sedan de nya näringsförfattningarna numera hunnit verka och i såväl de så kallade sjelfförsörjare som yrkesidkarne på landet uppställt medtäflare till handtverksmästarne i städerna, med hvilke åtminstone de bland desse senare, som icke äro i tillfälle att drifva sin rörelse i stor skala, svårligen kunna på längd uthärda täflan.

Af yrkesidkarne på landet finnas åtskillige isynnerhet skomakare och bleckslagare, som drifva sitt handverk i ganska stor skala att icke säga fabriksmessigt samt på andre orter, synnerligen i hufvudstaden, idka en icke obetydlig försäljning af sina tillverkningar.

Några nya *serskilda bildningsanstalter för fabriks- och handtverksarbetare* hafva under perioden icke blifvit inrättade.

Någon egentlig förändring i *fabriks- och handtverksarbetarnes sedliga och ekonomiska ställning* har under perioden icke inträffat. I anledning af de hösten 1867 på kort tid orimligt uppdrifna spanmålsprisen inträffade visserligen i Norrköping gatutumult, hufvudsakligen bestående i demonstrationer mot någre stadens spanmålshandlande, men de stillades utan att några utomordentligare åtgärder behöfde vidtagas och kunna icke anföras såsom

något bevis på mindre god anda inom den egentliga fabriksarbetarepersonalen, hvars arbetareförening såväl vid nämnda tillfälle som för öfrigt fortfarande visat ett välgörande inflytande på arbetarebefolkningen.

Under perioden hafva åtskilliga nya *arbetareföreningar* bildat sig, hvaribland serskildt här må nämnas en i Qvillinge församling, som till samlingslokal uppfört egen stenhusbyggnad ungefär $\frac{1}{2}$ mil från Norrköping och en i Risinge, som jemväl har egen samlingslokal, anskaffat boksamling till utlåning, samt söker genom bildande föredrag och musik verka förädlande. Inom den sistnämnda är jemväl bildad en *sparkassa*, som mot 5 procent förskottsvis erlagd ränta och borgen lemnar förlagslån af högst 50 r:dr till behöfvande handverkare att med en tiondedel i månaden återbetalas.

Med afseende å *idkandet af binäringar* är för perioden intet annat att omförmåla än att *spetsknypplingen*, af gammalt idkad icke allenast i Vadstena stad utan äfven på den omkringliggande landsbygden, numera läras tilltas endast då mera indrägtigt arbete icke kan erhållas eller utföras, samt att ej mindre länets hushållningssällskap under hvarje af åren 1868, 1869 och 1870 anslagit 300 r:dr för meddelande inom länet af undervisning uti *halmflätningkonsten* och sättet att kunna af den svenska halmen åstadkomma ett för denna industri tjenligt materiel, än äfven

landstinget år 1870 beslutat att lemna 1,500 r:dr till hushållningssällskapets disposition för att dermed understödja sådane slöjddikare och technici, med hvilka sällskapet kunde träffa uppgörelse att *i slöjd lemna undervisning*; och hafva sistnämnda medel blifvit använda för meddelande af undervisning dels i förfärdigande af dräll- och andra konstväfnader efter en af A. och L. Nylander uppfunnen patenterad enkel metod, dels i tillverkning af enkla redskap och husgeråd af trä, dels i åstadkommandet af gröfre korgmakeriarbeten och dels i flätning af halm-mattor m. m. dylikt.

Beträffande *bränvinsbränningen*, som under perioden på vanligt sätt inom länet idkats, är intet serskildt att anmärka utan återopas derom endast bifogade tabell:

	Brännerin.	
	Antal.	Tillverkningsbelopp i k:or.
År 1866.....	87	2,637,722,0
» 1867	74	1,736,251,0
» 1868.....	72	1,359,837,5
» 1869.....	75	1,791,329,5
» 1870.....	76	2,473,795,0

4. Kommunikations-anstalter och varubyten.

A) **Landkommunikationer.** Ehuru den under år 1866 för allmänna trafiken öppnade del af östra stambanan mellan Katrineholm och Norrköping ej kunnat uti sitt afbrutna skick i väsentlig mån gagna någon större del af länet, intager likväl denna tilldragelse, hvarigenom provinsens förnämsta handels- och fabriksort sattes i *jernvägsförbindelse* med de delar af landet, som kommit i åtnjutande af denna för den materiella utvecklingen så mäktiga häfstång, det första rummet uti ifrågavarande afseende, dock förnämligare såsom början till hvad länet kan af dess nu med ifver pågående fortsättning hoppas än i och för sig sjelf. De talrika och lätta sjökommunikationer, länet förut eger, hafva nemligen vållat, att någon egentlig forsling af länets produkter icke kunnat på nämnda banbit ifrågakomma. Hvilken lyftning åter den en gång färdigblifna östra stambanan kommer att gifva länet med dess betydliga jernverk, öfriga industriella anläggningar, rätt ansenlige skogar och bördiga sädestrakter kan redan nu anas af de enskilda jernvägsföretag, som deraf framkallats och för närvarande i Hallsberg—Motala—Mjölby samt Pålsboda—Finspångs-banorna äro under anläggning.

Tab. N:o 8. Längden af de vid periodens slut befintliga *lands-, härads- och sockenvägar* inhemtas af bifogade Tab. N:o 8.

Ehuru saknaden af tjenligt grus till väglagningsämne blifver allt kännbarare hafva likväl vägarne under perioden i allmänhet förbättrats synnerligen med afseende å deras skick höst och vår. Dertill har väsentligast bidragit deras numera temligen allmänna fyllning med krossad sten eller s. k. *makadamiseringsgrus*, för tillverkning hvaraf under de svåra åren nästan öfverallt inom länet användes annars arbetslösa personer, dem kommunerna ansågo sig böra på sådant sätt skaffa arbete och understöd. Synnerligen i trakterna omkring Vadstena och Skeninge, der tillgången på grus till väglagningen är ytterst knapp, äro nu

nästan öfverallt de till allmänt underhåll indelade vägarne påfyllde med makadamiseringsgrus.

Norrköpings stad, som har ungefärligen $\frac{7}{16}$ mil vägar att underhålla, har deraf under perioden makadamiserat omkring 4,000 fot och derjemte utom den så kallade Vestertull på Linköpingsvägen anlagt s. k. chaussée till 2,389 fots längd för en kostnad af 10,000 r:dr.

Genom allmän kungörelse den 28 Mars 1870 har Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i följd af Kungl. kungörelsen den 25 Maj 1869 och efter ej mindre landstingets än de väghållningsskyldiges häradsvis skedda hörande utfärdat bestämmelser om *tiden för de allmänne vägarne grusning och lagning*, som med afseende å de väghållningsskyldiges uttalade önsknings i vestra delen af länet eller Vifolka, Göstrings, Dals, Aska, Bobergs och Gullbergs härad blifvit utsatt till våren under källossningen med vägsynerna fullbordade inom Maj månads utgång, men i länets öfrige delar till hösten med vägsyner mellan den 15 September och 15 Oktober.

Följande större *vägförbättringsarbeten* hafva under perioden blifvit dels fullbordade och dels hufvudsakligen utförda:

a) emellan Kisa och Sund öfver Årteflod och Bulsjö inom Kinda och Ydre härad, utgörande en sträcka af ungefär 3 mil, der dels backarne blifvit borttagne, dels omläggning af vägen för undvikandet af sådane egt rum för en kostnad af tillsammans 38,780 r:dr;

b) å allmänne häradsvägen inom Lönsås socken, der backar blifvit borttagne för ett belopp af 700 r:dr, som vederbörande kommuner för sådant ändamål tillskjutit;

c) å en del af sockenvägen mellan Ulfberg och Björkhult i Gammalkils socken, der på ungefär $\frac{1}{8}$ mil vägen blifvit å två ställen för backars undgående omlagd mot en kostnad af 300

r:dr kommunalmedel jemte sammanskott af åtskilliga för företaget intresserade enskilda personer;

d) omläggning af den förr ytterst svåre och backige vägen mellan Gusums bruk och Valdemarsvik, hvilken väg derigenom blifvit alldeles jemn. Härtill har ett statsbidrag af 9,000 r:dr erhållits samt kommunerna tillskjutit 3,200 r:dr;

e) omläggning af de s. k. Losta brinkar i Mogata socken, hvartill 2,500 r:dr af allmänna medel bekommit, samt kommunerna bidragit med 4,200 r:dr;

f) omläggning af allmänne vägen mellan Söderköping och Gusum, hvilken dock icke blifvit färdig till afsynande, men hvartill äfven bidrag af statsmedel erhållits;

g) å vägen mellan Sjögerums och Häljelöts gästgivarvägar hafva de s. k. Rumorsbackarne genom på enskild persons kostnad verkställd omläggning blifvit förbigångne;

h) inom Godegårds socken dels omläggning och backars borttagande verkställd å $\frac{1}{6}$ mil af allmänne landsvägen för en kostnad af 2,640 r:dr statsmedel jemte 50 r:dr af kommunen tillskjutne dels ock 16,385 alnar ny och 1,200 alnar omlagd sockenväg af kommunerna och andre enskilde bekostad för tillsammans 8,475 r:dr;

i) ny väg från Boxholm i Ekeby församling till platsen för Blåviks nybildade kapellförsamlings kyrka till en längd af $\frac{1}{2}$ mil inom Åsbo och, $1\frac{1}{4}$ mil inom Ekeby socken och bekostad med 400 r:dr kontant, utom körslor, af kommunernas medel;

k) häradsvägen från Rök genom norra delen af Trehörna socken för några backars kringgående omlagd med en kostnad af 200 r:dr kommunalmedel;

l) tillsammans $1\frac{523}{1000}$ mil sockenvägar inom Fifvelstad och Orlunda socknar makadamiserade, grusade och dikade för en kostnad af 750 r:dr, jemväl af kommunerna tillsläppte. *Vägpennningar* hafva under perioden icke utgått inom någon del af länet, och sedan den afgift, vederbörande brobyggnadsskyldige genom Kungl. brefvet den 11 April 1853 tillåtits uppbära af trafikerande för öfverfarten af Nybro vid Svartåns utlopp i Roxen den 23 Juli 1869 upphört, finnes heller ingen *broavgift*.

Af *brobyggnader* under perioden äro att märka:

dels ombyggnaden af Hellesta bro, hvilken, efter det den gamla uråldriga bron i December 1866 i följd af sättning under den starka köld, som då i förening med högt vattenstånd inträffade, rasat, påföljande år ånyo uppfördes af sten på Hellesta församlings och några utom denna socken varande brobyggnadsskyldiga hemmans bekostnad;

dels ombyggnad af Bjursholmens stenbro å vägen mellan Norrköping och Linköping, hvilken ombyggnad, efter det en del af bron efter källossningen på våren 1870 rasat, verkställdes under samma års sommar på bekostnad af Åkerbo härad;

dels ock den totala ombyggnaden af Stångebro invid Linköping, hvarigenom densamma i och för trafiken på Kinda kanal förvandlades till svängbro och hvilken ombyggnad blifvit på Kinda kanal-aktiebolags bekostnad verkställd för en kostnad af 60 å 70,000 r:dr, hvarjemte bolaget för all framtid öfvertagit underhållet af bron.

De 3 i förra berättelsen uppgifna *färjor*, som mot färjpenningars erläggande besörja öfverfarten vid Ulfvesund i Kinda samt Stegeborg och Färjestaden i Vikbolands fögderi, äro fortfarande i gång.

De *grindar*, som jemlikt föreskrifterna i Kungl. kungörelsen den 11 Oktober 1864 kunnat å de allmänne vägarne bortsynas, hafva redan under de första åren af perioden, såvidt de icke redan år 1865 försvunnit, blifvit nästan alla utdömda och borttagna. Å de större landsvägarne inom länet finnas numera endast på högst få ställen sådant hinder för de trafikerande.

Af bifogade tabell N:o 8 erhålles upplysning om antalet af de inom länet befintliga *gästgiverin* jemte de derifrån årligen utgångne *skjutshästar*. Att antalet af de senare alltjemnt nedgått är en naturlig följd af icke allenast den under perioden ytterligare förhöjda skjutslegan, hvilken åstadkommit, att skjutsnumera sällan eller aldrig begagnas af dem, som äro i tillfälle att färdas med egne hästar, utan ock det genom postdiligensfartens utvidgande beredda tillfälle att utan anlåtande af gästgivareskjuts och på ett bekvämare sätt färdas samt i någon mån jemväl af den för trafiken öppnade jernbanförbindelsen från Norrköping, hvarigenom vid de norr och nordvest om staden belägne gästgivarvägarne skjutsen i högst betydlig mån minskats.

Något nytt gästgiveri har under perioden icke inrättats, men deremot gästgiverien vid Göstorp i Gårdeby socken och Nora i Skedevi socken blifvit i anseende till den vid dem nästan alldeles försvunna trafiken indragna. Det i förra berättelsen omförmälda skjutsställe vid Labbenäs har, sedan Kinda kanalbyggnad så framskridit, att nämnda ställe ej vidare begagnades såsom slutstation för ångbåtstrafiken, derstädes upphört.

All enskild *diligensfart* inom länet har numera upphört, sedan postverket utvecklats sin verksamhet så, att genom dess diligenser är dels daglig förbindelse hela året mellan Linköping och Norrköping samt under vintermånaderne mellan Skeninge och Linköping, dels ock tillfälle beredt att 3 gånger i veckan med dem färdas från Norrköping söderut till Söderköping och Vestervik samt från Linköping ej mindre vesterut till Vadstena och Motala än ock söderut till Vimmerby och Jönköping.

Såväl postdiligenserna som all annan *postskjuts* fortskaffas numera efter träffade aftal, genom enskilde skjutsentreprenörer, så att inom länet nu ingenstädes användes gästgiveriskjuts för posternas befordrande.

Kronobrefbärningen är numera nästan öfverallt inom länet ordnad i enlighet med föreskrifterna i nådiga cirkuläret den 30 November 1849 och användes nästan aldrig för befordrande af annat än kyrkoposterna.

Med undantag för dels länets nordligaste delar, der transport af malm och brukseffekter mellan de många dervarande jernverken och närmaste jernvägsstationer mot lega af allmogen till en del verkställes, dels ock trakten omkring Åtvidabergs kopparverk, dit forsling af kåks och stenkol i stora partin eger rum, kan *varuforsling* icke anses utgöra någon näringsgren för befolkningen eller i väsentlig mån lemna bidrag till ökandet af allmogens inkomster.

B) Sjökommunikationer. Bland dessa intages främsta rummet af *Kinda kanal*, hvilken, fastän ej för allmänna trafiken öppnad förr än förlidet års sommar, dock under perioden blifvit hufvudsakligen fullbordad. Genom densamma har en sammanhängande farled af $7\frac{1}{2}$ miles längd från sjön Åsundens sydligaste ändpunkt vid Hycklinge lastageplats till sjön Roxen vunnits och kommer, efter hvad redan visat sig, att å de både på säd

och skog rike orterne inom Kinda och Ydre härad gifva ett värde och en lyftning i rörelsen, som öfverträffat förväntningarna.

Kanalen, vid hvilken finnas 16 anlöpningsställen, har 15 slussar deraf en, den vid Nyqvarn, har samma dimensioner som Göta kanals, men de öfriga hålla i längd blott 98, i bredd 16,5 samt i segeldjup 5 fot. Utom en fast bro, under hvilken båtarna passera, finnas på linien 14 rörliga sådana. Betjeningen består af 9 slussvaktare jemte 8 hamnfogdar och brovaktare.

Kostnaden för det med stor omsorg utförda arbetet var beräknad till 1,348,000 r:dr, deraf staten bidragit med 900,000 r:dr dels såsom anslag, dels såsom lån, samt för öfrigt lemnats af Göta kanal 100,000 r:dr, af Linköpings stad 100,000 r:dr och af landstinget 60,000 r:dr eller tillsammans 1,160,000 r:dr. Resten har tillskjutits af det för kanalens utförande bildade aktiebolag, som jemväl öfvertagit och med kanalen förenat den i samband med sänkning af sjöarne Åsunden, Jernlunden och Rengen år 1855 påbörjade *Kinda bätled*, för hvilken kostnaden uppgick till omkring 500,000 r:dr, deraf staten bidrog med ett lån å 390,000 r:dr.

Under perioden har trafiken derå uppehållits af en bogseringsångbåt med 2 lastpråmar, men förlidet år voro der sysselsatta 1 passagerare-ångbåt och 4 bogser-ångbåtar med 13 lastpråmar. Trafik-inkomsterna, som år 1870 uppgingo till blott 400 r:dr, stego under förlidet år, då likväl den egentliga trafiken ej började förrän den 1 Juni, till 12,000 r:dr.

Å *Göta kanal*, der till en början, efter öppnandet af den direkta jernvägsförbindelsen mellan dels Stockholm och Göteborg dels Jönköping och Stockholm, isynnerhet passageraretrafiken icke obetydligt aftog, har densamma likväl sedermera återigen tilltagit, så att kanalen, utom af en mängd lastångare, som jemväl föra passagerare, mot slutet af perioden trafikerats af 4 passagerarefartyg för direkt förbindelse mellan Jönköping och Stockholm, af lika många för dylik förbindelse mellan Göteborg och Stockholm samt under större delen af perioden af tvenne för passagerareförbindelse och en för lastfart mellan Linköping och hufvudstaden. Under högsommaren hafva desse ångbåtar, synnerligen de mellan Göteborg och Stockholm gående, varit öfverfyllda af passagerare.

Enligt inkommen uppgift har Göta kanal varit för seglation öppen under år 1866 från den 11 April till den 15 December, år 1867 från den 1 Maj till den 13 December, år 1868 från den 5 April till den 22 December, år 1869 från den 8 April till den 21 December och år 1870 från den 24 April till den 17 December.

Utom de på nu nämnda kanaler trafikerande ångbåtar hafva inom länet sådana under perioden varit i gång, dels 2 för besörjande af trafiken jemväl vintertiden emellan städerna och platserna invid Vettern, dels en å sjön Glan för forslande hufvudsakligen af jern och trä-effekter mellan Finspong och Fiskeby och dels en å sjön Sommen, denna dock uteslutande för trävaruforsling åt Boxholms bruksegare.

Några andra *nya hamnar*, än den som i förening med Kinda kanal blifvit invid Linköpings stad, der Stångsvarn fordom legat, serdeles rymligt och vackert inrättad, hafva icke under perioden blifvit anlagda, men i Norrköping hafva rätt betydliga arbeten för hamnskoningens utsträckning och en del af densammans ombyggnad med huggen sten blifvit verkställda.

Med afseende å *sjöfarten* för öfrigt återopas bifogade Tab. N:o 9 a Tab. N:o 9 a.

Några vid länets kuster eller annars å vattnen inom det samma timade *sjöskador* hafva icke under perioden blifvit anmälda.

Postinrättningarna, hvilka vid periodens början voro 16 till antalet, hafva derunder ökats med ej mindre än 8 stycken, nemligen vid Åby, Grafversfors och Simonstorps jernvägsstationer samt Medevi och Östra Husby postexpeditioner jemte Hellesta, Vånga och Hästholmens poststationer.

Telegrafstationerna hafva under perioden ökats med 2 nemligen de vid Mem och Finspong samt utgjorde vid dess slut 8.

C) **Varubyten.** Beträffande *handeln* återopas hufvud- Tab. Litt. A sakligen bifogade Tab. N:o 9 b, hvarjemte förhållandet med import och export, antalet ankomna och afgångna fartyg samt tulluppbörden vid länets förnämsta handelsplats Norrköping bäst åskådliggöres genom Tab. Litt. A. och här följande i tabellarisk form uppställda uppgifter:

År.	Inrikes.				Utrikes.				Tulluppbörd. R:dr R:mt.
	Ankomna fartygs		Afgångna fartygs		Ankomna fartygs		Afgångna fartygs		
	antal.	lästetal.	antal.	lästetal.	antal.	lästetal.	antal.	lästetal.	
1866...	846	14,001	834	13,898	179	7,688	174	7,626	534,735,58
1867...	989	17,320	976	16,920	207	7,606	222	8,548	525,391,23
1868...	745	13,658	741	12,486	203	8,077	225	8,917	511,841,48
1869...	758	14,061	752	13,173	225	9,566	235	8,782	501,989,72
1870...	882	15,932	846	14,246	217	8,796	231	9,106	632,164,85

Ehuru länet, som under perioden varit i saknad af annan jernvägsförbindelse än den korta sträckan från Norrköping till Katrineholm, följaktligen varit för afsättning af sina förnämsta produkter, jord- och bergsbrukets alster, inskränkt till seglations-tiden, har dock, synnerligen under de 2 sista åren, handeln dermed betydligt utvecklats sig. Isynnerhet från Vadstena, Norrköping och Mem hafva under dessa år storartade *utskeppningar af spanmål* egt rum, och jemväl mejeriprodukter hafva uti en sig årligen ökande mängd mest öfver Göteborg gått till den utländske marknaden.

Gärdfarihandeln har deremot alltmer aftagit och kan numera anses hafva nästan alldeles upphört. Orsakerna dertill äro att finna icke allenast uti den i allmänhet genom senaste lagstadganden utvidgade handelsfrihet och de i följd deraf jemväl på landsbygden sig alltmera ökande handelsbodarna utan äfven uti de såväl i städerna som vid flere af de större bruken och andre platser på landet, der en mera liffig trafik eger rum, på bestämde tider återkommande torgdagar och kreatursmöten vid hvilka sådana varor, som förr genom gårdfarihandeln tillhandahölls, lika lätt och till billigare pris äro att för allmogen tillgå.

De s. k. *kreatursmötena*, som på bestämde dagar i hvarje månad hållas i länets städer, hafva på flere ställen och synnerligen under vissa årstider uppnått en liflighet i omsättningen och mängd af besökande, som gör många af dem jemförliga med *marknaderne*, hvilkas antal åter nu så minskats, att en högst två på året hållas i hvarje af länets städer.

Antalet handlande i bodar på landet eller de s. k. *landt-handlande* hafva visserligen under perioden ökat, dock icke så som i andre delar af riket uppgifves vara händelsen, och hafva ej heller här i länet gifvit sådana anledningar till klagomål, som från andre orter försports, hvilket jemförelsevis lyckliga förhållande i någon mån torde kunna tillskrifvas den för allmänheten fördelaktiga konkurrensen med de handlande i länets många städer och köpingarne, som gjort allmogem mera oberoende af landthandlande.

Tab. Litt. B. I försäljningen af bränvin genom utminuterung och utskänkning har under perioden ingen synnerlig förändring inträffat.

I städerna Linköping, Skeninge och Vadstena samt Motala köping utöfvas den genom bolag, men i Norrköping och Söderköping, der åtskilliga s. k. äldre rättigheter försvarat bildande af bolag, genom utbudande på auktion af de icke personliga rättigheterna. Den under år 1870 inträffade tillökning i försäljningsafgifterna, hvilkas belopp och fördelning för öfrigt närmare inhämtas af nedanstående Tab. Litt. B, beror hufvudsakligen på de ökade anbud, som af bolagen för nu pågående försäljningsperiod erhållits.

5. Kameralförhållanden.

Tab. N:is 10, 11 o. 12. Tab. N:is 10, 11 och 12 innehålla härom en allmän öfversigt, hvartill här må tilläggas:

Under åren 1866 till och med 1870 hafva inträffat följande förändringar:

Hemmanet Kängstorp om 1 mantal frälse har, på sätt ofvan är omförmäldt, blifvit i *jordböckerna öfverfördt* från Hellestads och Tjellmo tingslag i detta län till Sköllersta härad i Örebro län.

Tab. Litt. A.

Import till Norrköping.

År.	Kaffe.	Socker, oraff.	Sirup.	Vin, pr fat.	Bränvin och sprit.	Tobak, oarb.	Fisk,		Oljor.	Salt, kok.	Gryn, ris.	Bomull.	Ham-pa.	Hud-ar, ober.	Jern,			Spanmål.				Frö, gräs o. klöfver.	Stenkol.	Ull.
							sallad.	torhad.							tack.	fakur-t.	manu-fakur-t.	Hvete.	Råg.	Korn.	Ärter.			
1866	718,116	2,680,229	—	130,409	151,371	213,780	64,103	6,736	173,472	99,832	63,916	—	5,717	449	3,580	545	6,115	—	3,455	—	10,445	764,255	697,447	
1867	542,207	2,920,121	53,343	113,968	152,411	212,247	68,519	3,704	177,011	68,685	137,447	39,220	3,596	1,099	240	376	—	39,885	—	—	23,430	766,594	556,967	
1868	221,056	2,827,487	208,646	107,376	133,184	201,640	37,179	4,555	119,549	100,170	111,156	20,856	3,455	789	5,088	176	—	138,800	40,092	23,401	76,457	876,600	304,787	
1869	233,000	2,489,941	243,310	132,093	119,507	231,473	70,206	5,573	114,675	90,824	196,940	21,784	2,219	562	3,600	69	30,730	132,395	5,859	15,876	25,209	693,197	556,174	
1870	448,549	3,020,058	626,185	119,345	131,406	239,511	60,886	3,188	233,623	90,012	268,096	28,657	4,826	861	4,680	180	1,425	—	—	—	15,290	792,717	451,781	

Export från Norrköping.

År	J e r n.					Koppar.	Stål.	Väfnader, bomulls.	Kummin.	S p a n m å l.					Trävaror.	Tändstickor.
	Stång.	Tack.	Spik.	Kanoner.	Skrot, sönderskj. kanoner.					Hafre.	Hvete.	Råg.	Ärter.	Korn.		
	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.					Kub.fot.	Kub.fot.	Kub.fot.	Kub.fot.	Kub.fot.		
1866	50,943	31,715	920	6,725	—	17,463	2,678	—	233	377,201	816	36,984	—	—	238,212	—
1867	75,812	52,405	1,767	2,029	22,283	24,548	3,171	—	300	602,152	1,525	—	330	2,950	525,640	—
1868	57,277	11,047	1,835	2,485	16,920	23,259	1,135	—	357	244,176	—	—	—	—	615,636	—
1869	82,889	17,459	2,042	6,725	11,127	24,445	36	10,520	330	479,176	—	8,056	—	—	695,703	—
1870	65,045	20,657	752	4,738	12,093	15,585	170	66,948	515	794,556	8,699	69,231	1,029	3,990	685,702	47,542

Tab. Litt. B.

Bränvinsförsäljnings-afgifter.

År	D e b i t e r a d e.			F ö r d e l a d e t i l l											
	I städerna.		Å landet.	Afkortning och anordning.		Städerna.		Socknarna.		Hushållnings-sällskapet.		Landstinget.		Summa.	
	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr
1866	77,012,38	13,426,00	90,438,38	190,51	46,834,29	7,314,44	18,049,57	18,049,57	90,438,38						
1867	74,405,59	11,523,13	85,928,72	167,97	43,154,58	8,301,87	17,152,15	17,152,15	85,928,72						
1868	56,544,23	12,449,34	68,993,57	136,40	34,810,89	6,503,42	13,771,43	13,771,43	68,993,57						
1869	53,950,95	11,330,68	65,281,63	129,64	32,252,46	6,838,73	13,030,40	13,030,40	65,281,63						
1870	93,817,11	11,925,33	105,742,44	412,16	56,653,88	6,544,80	21,066,05	21,066,05	105,742,44						

Åtskillige hemmansdelar och skattlagda lägenheter hafva blifvit lösta från krono till skatte, hvarjemte några hemman och lägenheter, hvilka i jordeboken varit oriktigt upptagna under kronotitel, enligt Kongl. Kammarkollegii förordnande, blifvit till skatte omförda;

Ett större antal kronolägenheter, de flesta belägna å f. d. allmänningar, hafva undergått *skattläggning* och blifvit i jordeboken till räntas utgörande upptagna.

Afgäld är åsatt 55 stycken från hemman *afsöndrade lägenheter*; och hafva dylika afsöndringar med hvarje år visat sig vara i tilltagande.

Ordinarie rotering är påförd åtskilliga indragna posthemman och gästgifvaregårdar, hvilka såsom sådana åtnjutit rotefrihet.

Allmänna *kronoutskylderna* inom länet hafva under hvardera af ifrågavarande år ingått utan andra restantier än sådana, som varit på inhibition eller handräckning beroende.

Under denna femårsperiod hafva *regleringar af presterskapets aflöning* af den dertill förordnade nämnd blifvit fullbordade inom samtliga pastorat i länet.

Laga skiften hafva, ehuruval till förminskadt antal mot tillförene, jemväl under den tidrymd, hvarom nu är fråga, fortgått och föranledt årliga utbetalningar af utflyttningsbidrag af allmänna medel; men nu mera återstå högst få oskiftade hemman inom länet.

6. Politi.

I enlighet med hvad som egde rum vid senaste femårsberättelsens afgifvande torde här böra först i korthet redogöras för *landstingets* hufvudsakliga verksamhet under perioden. Dess föremål hafva egentligen varit undervisningsväsendet, sjukvården och utrotande af en del sådana rofdjur, för hvilkas dödande skottpenningar af staten ej vidare utbetalas. Omsorgen för *folkskolornas* utveckling har härvidlag intagit ett framstående rum, i det landstinget årligen anslagit icke allenast

3,000 r:dr till lön åt en *folkskole-instruktör* med åliggande att odeladt egna sin tid och sina bemödanden åt folkskolans och folkbildningens utveckling inom länet och i sådan afsigt dels med råd och undervisning biträda skolråden, dels genom handledning och inöfning i de bästa undervisningsmetoder för hvarje serskildt läroämne bistå lärarne samt att för sin verksamhet genom till landstinget afgifven berättelse närmare redogöra; utan ock

500 r:dr för inköp af lämplig undervisningsmateriel i folkskolorna;

450 r:dr att i mån af behof och mot redovisningsskyldighet stå till folkskole-instruktörens disposition för att med visst månadligt belopp understödja folkskolelärare, som af instruktören eller inspektör hänvisas att söka erhålla ytterligare undervisning och metodiska anvisningar vid seminariet i Linköping;

500 r:dr jemväl till folkskole-inspektörens disposition att dermed i stiftsstadens inrätta en anstalt för bildande af lärarinnor, afsedda för småskolor å landet; och under periodens 2 sista år

1,000 r:dr om året att under vissa vilkor utgå såsom bidrag till aflöning åt lärarne vid den hösten 1868 genom enskilda personers försorg inrättade folkhögskolan i Herrestad, för den händelse att icke skolans utgifter kunde af dess egna tillgångar bestridas.

I öfrigt har landstinget år 1867 anslagit 300 r:dr om året för underhåll af 3 döfstumme elever vid Hjorteds institut, med vilkor att den kommun, till hvilken den döfstumme hör, erlägger 25 r:dr årligen samt den öfriga kostnaden utgår af det för institutet beviljade statsanslag, äfvensom år 1870, på sätt ofvan är berördt, ställt 1,500 r:dr till Hushållningssällskapets förfogande för att dermed understödja sådane slöjddikare och teknici, med hvilka uppgörelse kunde träffas om lemnande af undervisning i slöjd.

I och för *sjukvården* har landstinget, utom ordnandet af länets lasarettsväsende i allmänhet och anslag år 1870 af 1,100 r:dr för inrättandet af 5 nya sjukplatser å lasarettet i Vadstena,

år 1866 beviljat 500 r:dr till understöd åt barnmorskor för inhemtande af kunskap om vattenkurmetodens användande vid sjukas behandling,

år 1867 tilldelat Medevi brunnslasarett 500 r:dr om året i 2 år för förbättrande af lasarettet tillhöriga byggnader och underhåll af inventarierna derstädes,

år 1869 anvisat 750 r:dr om året i 5 år till Söderköpings badanstalt, med vilkor att brunnslasarettets derstädes verksamhet ej inskränktes, samt

år 1866 anslagit 200 r:dr årligen åt hvar och en af högst 8 utexaminerade veterinärläkare inom länet.

Derjemte har landstinget år 1870 beviljat 500 r:dr till disposition af direktionen för lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Linköpings län och stift att användas för spridande bland allmänheten af kännedomen om anstaltens tillvaro och de förmåner, den erbjuder, äfvensom anslagit år 1869 300 r:dr och år 1870 500 r:dr för utdelandet af skottpenningar till den, som dödat duf- eller hönshök samt räf, den senare dock blott under tiden mellan 1 April och 1 November.

Till bestridande af dessa och andra utgifter har landstinget, utom kurhusskillingen och lasarettafgifterna, hufvudsakligen haft sin andel af bränvinsförsäljnings-afgifterna, som under perioden sammanlagdt uppgått till 83,069 r:dr 60 öre; och har uttaxering af *landstingsskatten*, som utgått under de 2 första åren med 2 och under de 3 sista åren med 3 öre på bevillningsriksdalern, egentligen egt rum blott för att bestrida omkostnaderna i och för landstingets sammanträden samt arvoden åt dess tjänstemän.

Med afseende å *undervisningsväsendet* och deribland först *elementarläroverken* är att omförmåla, hurusom under perioden blifvit i Norrköping för en kostnad af 289,885 r:dr, utom värdet af den vidsträckta tomten, uppfördt ett nytt elementarläroverks-hus, som med afseende å så väl utseende som inredning torde kunna anses såsom om icke det förnämsta, dock bland de första i riket.

Under de 3 sista åren af perioden har i Linköping varit i verksamhet ett af enskilda personer derstädes inrättadt *elementarläroverk för flickor* med 4 ordinarie lärarinnor samt biträde

i undervisningen af 4 lärare, vanligen adjunkter vid högre elementarläroverket.

Enklassiga elementarläroverket i Skeninge har under perioden indragits, så att derstädes numera ej meddelas offentlig undervisning i annat än *folkskolorna*.

De sistnämnda hafva under senare åren betydligt utvecklat sin verksamhet och befinna sig i ett jemnt framåtgående, såväl i följd af den omvårdnad, som landstinget, på sätt ofvan är berördt, åt dem egnat, som genom den nyaste tidens allmänna sträfvan att göra folkundervisningen allt bättre och bättre.

För *folkskolelärare-seminariet i stiftsstad* har år 1869 invigts ett stort prydligt skolhus af sten med tillhörande stor trädgårdsanläggning för meddelande af undervisning i trädgårds-skötsel.

År 1870 uppfördes jemväl i Linköping och på stadens bekostnad ett nytt prydligt skolhus af sten för meddelande af *folkskoleundervisning åt flickor*.

Äfven på landsbygden har intresset för uppförandet af flere skolhus och en ändamålsenligare inredning af de äldre visat sig vara i jemnt stigande.

Hösten 1868 inrättades i Herrestad ej fullt 1 mil söderut från Vadstena belägna kyrkoby en *folkhögskola*, till hvars första uppsättning Nordiska nationalföreningen i Stockholm bidrog med 200 r:dr, men som för öfrigt under första läsåret underhölls hufvudsakligen genom de afgifter, eleverne med tillsammans 1,812 r:dr erlade. Vid skolans början den 1 November nyssnämnda år utgjorde elevernes antal 42, af hvilka dock endast 31 bevistade hela den 6 månader långa lärokursen, för hvilken hvarje elev erlade en afgift af 8 r:dr i månaden. Alle eleverne voro söner af jordbrukare och 8 af dem hade egna jordbruk att sköta. Undervisningsämnen voro: modersmålet, historia, geografi, Sveriges grundlagar och kommunalförfattningar, natur- och helsolära, tillämpad geometri, rätt- och välskrifning, räkning, enkelt bokhålleri, ritning, landtmäteri-afvägning samt sång- och vapenöfningar. Undervisningssättet var hufvudsakligen det fria föredraget. Skolans utgiftsstat under första året uppgick till ett sammanlagdt belopp af 2,383 r:dr, deraf 1,800 r:dr i lärarelöner.

Den erfarenhet om folkhögskolans gagn, som under dess första år vanns af jordbrukarne i trakten, föranledde flere af dem att bilda en förening med syftemål att genom årliga bidrag upprätthålla skolan, som i följd deraf sedermera fortfarit och, på sätt ofvan är berördt, under de 2 sista åren af landstinget erhållit ett årligt anslag af 1,000 r:dr såsom bidrag till lärareaflöning. Skolan, som hösten 1869 erhöi ny hufvudlärare och föreståndare, hade under detta läsår visserligen ej mera än 11 lärjungar, men sedermera har intresset för densamma och elevantalet ökats, så att det sistnämnda läsåret 1870—1871 utgjorde 25, öfver hvilket antal skolans utrymme och lärarekrafter för närvarande ej anses tillåta någon förökning. Enligt folkskoleinstruktörens derom till senaste landstinget afgifna berättelse, söker skolan verka i god sannt fosterländsk riktning och går, oaktadt de betydande svårigheter, hvarmed den från början haft och fortfarande har att kämpa, framåt samt tillvinner sig alltmer och mer förtroende.

Äfven för *qvinno* har under perioden blifvit inrättad en enskild *folkhögskola*. Den 1 Maj 1870 öppnades nemligen vid Samuelsberg i närheten af Motala en sådan läroanstalt, i hvilken 13 lär-

jungar begagnade undervisningen till den 15 påföljande September, då terminen afslutades. Af eleverna voro 8 boende och inackorderade i skolan mot ett pris af 20 r:dr i månaden. För undervisningen erlade hvarje elev 8 r:dr pr månad.

Undervisningen, som fortgått 7 timmar hvarje söckendag, har hufvudsakligen omfattat svenska språket, geografi och nordisk historia, aritmetik, något geometri, linearteckning, frihandsteckning, skönskrifning samt något kemi, fysiologi, zoologi och botanik samt af slöjder: halmflätning, träsnideri och träsågning.

Om understöd för jemväl denna skola hafva motioner varit hos landstinget väckta, men ej bifallits.

Det i senaste femårsberättelsen omförmälda, genom frivilliga bidrag från länets städer och socknar samt anslag från länets sparbank, vid Folåsa inrättade *räddningshem för vanartiga gossar* har under perioden fortsatt sin verksamhet i den riktning, som med anstalten varit afsedd. Utom ett årligt anslag af landstinget å 3,500 r:dr har inrättningen kommit i åtnjutande af bidrag från en af framl. Öfveringenjören Alreik för åtskilliga stiftelser af samma art donerad fond, för hvilken är i närheten af Norrköping inköpt en fast egendom, hvars afkastning mellan inrättningarna fördelas. Antalet gossar, som i räddningshemmet varit intagne, har under perioden varierat mellan 11 och 15 om året, men är egentligen bestämdt till 12. Jemte det de erhålla undervisning i vanliga skolämnen, biträda gossarne vid jordbruket å den för inrättningen inköpta fastighet och hafva jemväl varit sysselsatte med täckdikning och trädgårds-skötsel.

Enligt de till landstinget årligen afgifna berättelser hafva anmärkningar mot de å räddningshemmet intagne gossarnes uppförande alltmere aftagit, och af de 14 gossar, som från år 1865, då inrättningen öppnades, till September 1870 derifrån utgått i tjänst, har största antalet ådagalagt ett godt, somlige till och med berömligt uppförande.

Några andra *tillämpningsskolor* än uti förra femårsberättelsen omförmälda tekniska skolan i Norrköping, skogvaktarskolan å Omberg och landtbruksskolan vid Haddorp, hvilka alla under perioden varit i verksamhet, finnas icke i länet inrättade.

Vid den sistnämnda hafva undervisats under läsåret 1866—1867 samt 1867—1868 20 lärjungar, deraf 6 betalande; 1868—1869 19 lärjungar, deraf 7 betalande; 1869—1870 18 lärjungar, deraf 5 betalande; 1870—1871 19 lärjungar, deraf 6 betalande; och hafva Hushållningssällskapets utgifter för skolan, som har ett årligt statsanslag af 4,000 r:dr, uppgått för läsåret 1865—1866 till 285 r:dr 50 öre, 1866—1867 till 3,438 r:dr 27 öre, 1867—1868 till 3,429 r:dr 75 öre, 1868—1869 till 4,345 r:dr 88 öre samt 1869—1870 till 2,669 r:dr 87 öre.

De synnerligen för den fattigare befolkningen svårt tryckande åren 1867—1868 medförde visserligen en icke obetydlig tillökning i *fång-antalet* för åren 1868 och 1869 såväl med afseende å de för brott tilltalade, som isynnerhet de för försvarslöshet och obehörigt kringstrykande häktade, men ehuru antalet af de förre, som år 1866 utgjorde 625, år 1867 steg till 711, 1868 till 892 och 1869 till 1,097, hvarifrån det år 1870 åter nedgick till 818, samt af de senare, som år 1866 var blott 222, år 1867 ökades till 277, 1868 till 585 och 1869 till 508, hvarifrån det år 1870 åter minskades till 344, kan sådant likväl icke anses utgöra något bevis på länets tillbakaskridande i sedligt hänseende.

Utom det att de grofva brotten fortfarande visat sig vara i aftagande, ådagalägger nemligen såväl tiden för häktningarnas ökande som beskaffenheten af de förbrytelser och förseelser, som föranlett häktningarna, att dessa hufvudsakligen framkallats af tillfälliga och således öfvergående orsaker. Medeltalet fångar har nu äfven å länsfängelset nedgått till ungefär hälften af hvad det utgjorde åren 1868 och 1869.

Såsom en förklaringsgrund till det ökade antalet af dem, som anhållits för försvarslöshet och af hvilka en betydlig del behandlats af poliskammaren i Norrköping, torde äfven böra anmälas att i följd af de sig ständigt ökande klagomålen öfver det i en fasaväckande grad tilltagande tiggerit serskilda strängare åtgärder anbefallts kronobetjeningen för beifrandet af nämnda oskick.

Lagsökningarnas antal hvilket, ehuru de i detta län aldrig uppnått en sådan höjd som i de flesta af rikets öfriga län, utan i medeltal hållit sig omkring 4,000, har visserligen under periodens 4 första år något öfverskridit detta medium, i det de uppgått år 1866 till 4,457, år 1867 till 4,384, år 1868 till 5,147 och år 1869 till 4,848, men sedermera nedgått år 1870 till 2,651 och förlidet år till mindre än såvidt känt är någonsin förut eller 1,542. I följd deraf hafva äfven under de 2 sista åren exekutiva auktioner hört till undantagen. Någon egentlig stegring af fastighetsprisen eller liffigare handel med sådana har dock ännu icke efter de svåra åren visat sig.

Af de uti senaste femårsberättelsen omförmälda *hypoteksbank- och låneinrättningar* har under perioden den s. k. *Enskilda industribanken i Norrköping* upphört och dess delegare förenat sig med Norrköpings enskilda bank, men dels såväl *Norrköpings stads hypoteksförening* med den 31 Maj 1867 i nåder fastställt reglemente, som *Östgöta stads-hypoteksförening*, omfattande städerna Linköping, Vadstena, Söderköping och Skeninge jemte Motala köping samt grundad på af Eders Kungl. Maj:t den 22 Mars 1867 fastställt reglemente, börjat sin verksamhet, dels ock *Skandinaviska kredit-aktiebolaget* i Norrköping inrättat ett afdelningskontor.

Såväl *Östgöta hypoteksförening*, hvilken omfattar jemväl norra delen af Kalmar län, som *Östergötlands enskilda bank*, hvilken fortfarande har afdelningskontor i Ekeshö, och *Vadstena enskilda bank*, som har afdelningskontor i Askersund, hafva följaktligen sträckt sin verksamhet jemväl utom länet.

Det *expeditionskontor*, *Östergötlands enskilda bank* förut haft jemväl i Vernamo, har under perioden indragits, men sådant i stället inrättats i Mjölby. *Vadstena enskilda bank* har under perioden inrättat dylika kontor i Motala, Kisa och Skeninge, hvarjemte *Norrköpings enskilda bank* har ett af *enskilda industribanken* förut öppnadt afdelningskontor i Motala.

Östgöta hypoteksförening, som har 2 afdelningar, deraf den första består af delegare i föreningen före densammas år 1861 skedda inträde i allmänna hypoteksbanken och den andra af de derefter tillkomne eller ock sådana, som från första till andra afdelningen öfvergått, hade å sina för *första afdelningen* upptagne lån å tillsammans 21,733,733 r:dr 33 öre den 16 December 1866 att af 2,382 delegare fordra 16,478,133 r:dr 33 öre, hvadan till dess således å denna afdelning amorterats 5,255,600 r:dr, men vid periodens slut eller den 15 December 1870 att af 2,286 delegare fordra 14,669,733 r:dr 33 öre, hvadan amorteringen då uppgick till 7,064,000 r:dr.

Å *andra afdelningen* åter var den 16 December 1866 delegarnes antal 1,464, till hvilka amorteringslån då utlemnats med 7,896,400 r:dr, men den 15 December 1870 hade delegarnes antal ökats till 2,611 med ett lånebelopp af tillsammans 15,622,150 r:dr.

Å båda afdelningarna hafva lagsökningarnas antal uppgått år 1866 till 169, 1867 till 239, 1868 till 219, 1869 till 206 och 1870 till 227.

Till delegarne hafva i amorteringslån under perioden utlemnats å första afdelningen fyllnad i äldre lån år 1866 22,550 r:dr, 1867 27,675 r:dr, 1868 28,225 r:dr, 1869 92,775 r:dr och 1870 90,400 r:dr, samt å andra afdelningen år 1866 545,000 r:dr, 1867 1,117,600 r:dr, 1868 1,636,350 r:dr, 1869 3,358,400 r:dr och 1870 1,622,600 r:dr.

Då såväl kvartals- som årsrapporter från styrelserna för de inom länet varande enskilda banker blifvit under perioden afgifna torde någon redogörelse för detaljerna af deras verksamhet här icke erfordras eller annat nämnas än att *Östergötlands enskilda bank*, grundad år 1837 och med senast förnyad oktroj på 10 år från den 30 Juni 1867, har en grundfond af 1,363,000 r:dr, fördelade i lotter å 100 r:dr hvar, att *Norrköpings enskilda bank*, grundad år 1857 och med jemväl på 10 år förnyad oktroj från år 1867 och en grundfond å 1,249,000 r:dr, numera efter föreningen med enskilda industribanken ökat sin grundfond till 1,600,000 r:dr, fördelade i 1,600 lotter å 1,000 r:dr samt att *Vadstena enskilda bank*, grundad år 1857, senast år 1867 erhöill förnyad oktroj på 10 år och har nu en grundfond af 1,000,000 r:dr, fördelad i 2,500 lotter å 400 r:dr.

Lifränte- och kapitalförsäkrings-anstalten i Linköping har under perioden icke kommit i tillfälle att utveckla någon större verksamhet, enär delegarne, som vid 1866 års början utgjorde 645, derefter nedgått nämnda år till 629, år 1867 till 616, 1868 till 599 och 1869 till 583 på samma gång dess kapital, som vid 1865 års slut utgjorde 69,155 r:dr 53 öre, ökats endast till 77,272 r:dr 25 öre vid 1870 års början, men sedan landstinget, på sätt ofvan är berördt, år 1869 beviljat ett anslag för att göra anstalten och dess fördelar allmänna kända samt under de 2 sista åren förmögenhetsförhållandena och penningetillgången inom länet så betydligt förbättrats, har äfven denna inrättning alltmerta anlåtats, så att den vid 1871 års slut räknade 930 delegare med 85,700 r:dr kapital.

Af *sparbanker*, som med underlydande filialer vid periodens slut inom länet uppgingo till ej mindre än 31 stycken med 21,604 delegare och ett förvaltadt belopp af närmare 2,900,000 r:dr, hafva under perioden tillkommit Skeninge stads med Göstrings härads, Lysings härads, Dals härads, Hagebyhöga och Vestra Stenby socknars, Vestra Ny sockens, Bankekinds härads, Vifolka härads, Qvillinge och Simonstorps socknars, Kinda härads och Ydre distrikts; och hafva samtliga dessa banker isynnerhet under periodens senaste år på ett sätt, som vittnar både om stegrad omtanke och ökad välmåga hos de arbetande klasserna, utvecklat sin verksamhet, för hvilken årliga redogörelser blifvit af vederbörande styrelser afgifna och således icke torde behöfva här vidare omförmälas.

Beskaffenheten af *länets brandstodsbolags* verksamhet under perioden inhemtas af följande tabell:

	Ansvarighetssumma för		Brandskadeersättningar för	
	hus.	lösegendom.	hus.	lösegendom.
År 1866.....	55,968,915	35,511,336	55,897,52	22,368,05
» 1867.....	57,756,407	36,790,777	44,775,97	12,075,33
» 1868.....	59,419,789	38,098,992	40,433,06	18,395,94
» 1869.....	60,629,814	39,398,549	59,419,85	53,338,98
» 1870.....	61,659,953	40,527,359	51,535,43	19,699,41

Inom Ydre härad är dessutom inrättadt ett *separat* brandstodsbolag, för hvilket reglemente blifvit af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den 18 November 1867 senast fastställt, och hvars försäkringsbelopp vid periodens slut läser uppgått till 1,116,000 r:dr.

Inom Risinge socken har under periodens sista år bland hemmansegarne af allmogen bildats ett *kreatorsförsäkringsbolag* för hästar, nötkreatur, får och svin, hvilket började sin verksamhet den 1 November 1870 och inom årets slut hade kreatur till värde af mera än 20,000 r:dr försäkrade mot all skada utom af brand. Inträdesafgiften utgöres af $\frac{1}{2}$ procent af det försäkrade kreaturets värde, uppskattadt af utsedde tillsyningsmän, och hvad som icke derigenom erhålles till behofvens fyllande utskrifves.

Efter den väsentliga omgestaltning och förbättring, som de offentliga *sjukvårdsanstalterna* inom länet under föregående perioden, på sätt i senaste femårsberättelsen omförmäles, erhållit, har under nu ifrågavarande tid dermed icke inträffat annan förändring än att, enligt hvad ofvan är berördt, landstinget för utvidgande af lasarettet i Vadstena år 1870 anslagit 1,100 r:dr om året och att landstinget likaledes år 1870 beslutat med egaren af Finspång, som förklarar sig villig upplåta 6 platser å sjukhuset derstädes för sjuke från Finspångs läns domsaga mot en afgift af 1 r:dr 25 öre pr dag, låta uppgöra öfverenskomelse i sådant afseende samt för betäckande af de sålunda uppkomne kostnader beviljat ett förslagsanslag af 500 r:dr om året.

Någon förändring af länets i senaste femårsberättelsen närmare omförmälda indelning i *sjukvårdsdistrikt* har ej heller egt rum.

Förslag till nytt ordnande af ifrågavarande förhållanden och inrättandet af 2 *nya sjukhus* eller 1 i Tjellmo och 1 i Kisa har likväl blifvit på sista tiden inom landstinget väckt och för närmare utredning hänskjutits till en komité.

Enligt de berättelser öfver granskningen af *kurhus- och lasarettförvaltningen*, som afgifvits af de revisorer, landstinget för sådant ändamål utsett, hafva under perioden vårdats

å *Linköpings* lasarett och kurhus:

år 1866:	319	personer	med en kostnad af R:dr R:mt	11,225,87,
» 1867:	349	»	»	13,391,48,
» 1868:	421	»	»	14,550,00,
» 1869:	379	»	»	13,903,00,
» 1870:	431	»	»	14,255,00,

samt en medelkostnad för hvarje sjuk pr dag af år 1866 omkring $94\frac{1}{2}$ öre; år 1867 omkring $93\frac{1}{3}$ öre; år 1868 omkring $88\frac{1}{2}$ öre; år 1869 omkring 89 öre och år 1870 omkring 87 öre;

å *Vadstena* lasarett och kurhus:

år 1866:	188	personer	för en kostnad af R:dr R:mt	10,558,21,
» 1867:	205	»	»	11,467,96,

K. Mits Befallningshafvandes femårsberättelser 1866--1870. Östergötlands län.

år 1868: 264 personer för en kostnad af R:dr R:mt 11,532,00,
 » 1869: 279 » » » » » » 11,397,00,
 » 1870: 317 » » » » » » 11,308,00,
 samt en medelkostnad för hvarje sjuk pr dag af år 1866 ungefär 1 r:dr 70 öre; år 1867 omkring 1 r:dr 50 öre; år 1868 omkring 1 r:dr 11 öre; år 1869 omkring 1 r:dr 15 öre och år 1870 omkring 1 r:dr;

samt å *Söderköpings* lasarett och kurhus:

år 1866:	186	personer	för en kostnad af ... R:dr R:mt	6,426,35,
» 1867:	207	»	»	7,607,54,
» 1868:	187	»	»	7,798,00,
» 1869:	210	»	»	7,850,00,
» 1870:	219	»	»	8,944,00,

samt en medelkostnad för hvarje sjuk pr dag af år 1866 ungefär $81\frac{1}{4}$ öre; år 1867 omkring $93\frac{1}{10}$ öre; år 1868 ungefär $84\frac{1}{2}$ öre; år 1869 omkring $81\frac{3}{4}$ öre; samt år 1870 ungefär $84\frac{1}{2}$ öre.

Utgifterna för dessa sjuk-inrättningar hafva hufvudsakligen blifvit bestridda med *kurhusmedlen*, hvilka till och med år 1869 af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och sedermera af landstinget blifvit mellan de serskilda sjukhusen fördelade och debiterats:

för år 1866 med	R:dr R:mt	31,579,75,
» » 1867 »	»	31,633,75,
» » 1868 »	»	32,103,50,
» » 1869 »	»	31,712,25,
» » 1870 »	»	31,095,50.

Underhållsersättningen för de sjuke, som å lasarett vårdats, har till och med år 1868 utgått med för dag: 1 r:dr af dem, som begagnat enskildt rum, 50 öre af mera förmögne, som vårdats å allmänt rum samt 10 öre för alle andre, men från och med 1869 års början blifvit för sistnämnda klass höjd till 20 öre om dagen.

Angående *central-hospitalet* i Vadstena hafva inga detaljerade uppgifter inkommit, men har detsamma under hela perioden icke allenast haft alle platser, högst 350, indelade i 3 klasser af hvilka den första har 26, hälften för män och hälften för kvinnor, samt de båda andra tillsammans 324, 160 för män och 164 för kvinnor, upptagne, utan måst, för beredande af utrymme åt för allmänna säkerheten vådliga sinnessjuka, verkställa utskrifning af personer, som i många år förut der varit intagna men, ehuru obotligt fäniga, ansetts utan fara kunna öfverlemnas till sina anhörige eller vederbörande fattigvårdsstyrelser att vårdas; och läser fortfarande religionsgrubbel hafva varit förnämligaste orsaken till mängden af sinnessjukdomar, för hvilkas botande hospitalet anlitas. Någon anmärkningsvärd förändring med afseende å organisationen och sjukvården är med afseende derå icke att här omnämna.

Det i förra berättelsen omförmälda, Norrköpings stad *enskildt* tillhöriga *lasarett* har under perioden, likasom sjukhusen vid Finspång och Åtvidaberg samt sjukrummen vid Kisa fortfarande varit använda, men deremot sjukhuset vid Ramfall i Torpa, som är grundadt på en af framlidne professor C. Tranér för ändamålet testamenterad donation, icke kunnat i brist af tillräckliga medel för behörig läkares afönande emottaga några patienter, utan har direktionen ansett lämpligast att under några år genom att kapitalisera afkomsten af berörda donation söka samla tillräckliga medel för läkares afönande och sjukhusets förnyade öppnande.

Under perioden hafva bland för helsovården anställda personer tillkommit en *provinsiälläkare* med distrikt bestående af Tjellmo, Hellestads och Godegårds socknar samt bostad vid Tjellmo, uppförd på kommunens bekostnad; äfvensom 3 *veterinär-läkare*.

Af *apotek*, som, filial-apoteken i Åtvidaberg under Linköpings, vid Fjinspång under apoteket "Lejonet" i Norrköping samt i Valdemarsvik under Söderköpings inberäknade, vid periodens slut utgjorde 15, har derunder ett, nemligen det i Tjellmo blifvit nyinrättadt, men deremot det i Torpa ej varit i verksamhet.

Såsom *helsobrunn* har Medevi fortfarande intagit främsta rummet och årligen varit besökt af 1,200 å 1,500 personer, deraf likväl den ojemförligt störste delen varit allunoge. Helsobrunnen har numera äfven derstädes öfvertagits af ett aktiebolag och blifvit alldeles skild från Medevi egendom. På sätt ofvan är berördt, har landstinget år 1867 beviljat bidrag för understödjande af lasarettet derstädes.

Söderköpings eller S:t Ragnilds helsobrunn är deremot mindre känd i denna sin egenskap än såsom *vattenkuranstalt*, som der inrättades åren 1840—1842. Under de första åren af sin tillvaro hade den just inga medtäflare, af hvilka deremot under sista åren en mängd på olika ställen i Sverige uppstått. Såväl i följd af den således uppkomna stora konkurrensen som den ökade komfort och utveckling, hvilka naturligtvis vid nyare inrättningar vunnits, hafva badgästernes antal på senare tiden nedgått. Dock uppgifves inrättningen under år 1870 hafva varit besökt af 416 betalande och 225 icke betalande patienter, af hvilka senare 86 vårdats å anstaltens lasarett, som har 30 sängar och hålles öppet under Juni, Juli och Augusti månader hvarje år.

De i forna berättelser omförmälda helsokällorna vid Flistad, Kärna och Horn hafva fortfarande nästan uteslutande af kringboende personer och hufvudsakligen allmoge varit besökta.

Tab. N:o 14. Med afseende å *fattigvården*, som synnerligen under de hårda åren 1867 och 1868 inom detta län, såsom på andra ställen i riket, växt till en oroväckande höjd och framkallat den reaktion, hvilken föranledt den nya fattigvårdslagstiftningen,

Linköpings slott i Lands-kansliet och Landskontoret den 28 Mars 1872.

ROBERT DE LA GARDIE.

Gust. Nordén.

åberopas hufvudsakligen de uti bifogade tabell N:o 14 meddelade upplysningar. Under nämnda år, då icke allenast prisen å nästan alla lifsförnödenheter voro uppjagade till en oerhörd grad utan äfven arbetstillfällena betydligt minskades, måste nästan öfverallt i länet serskilda åtgärder vidtagas för att genom anskaffande af arbete åt den fattigare befolkningen bereda möjlighet till inkomst för densamma och anordnades då såväl i städerna som landtkommunerna under vintrarne, på sätt ofvan är omförmäldt, stenkrossningsarbeten för männen och åt kvinnorna bereddes genom fattigvårdsstyrelsernas försorg tillfälle till arbetsförtjenst genom spånad och sömnad.

I länets flesta städer inrättades dessutom genom frivilliga bidrag af samhällets mera lyckligt lottade medlemmar s. k. *soppkokningsanstalter*, der en gång på dagen under loppet af vintrarne 1867—1868 och 1868—1869 åt behöfvande utdelades, dels till förtäring på stället och dels till hemtning, varm soppa med något sofvel och bröd.

Både uti Linköping och Söderköping har man under perioden inrättat serskilda s. k. *barnhem* — på sistnämnda ställe i fattighuset — för vård och uppfostran af föräldralösa barn tillhörande kommunerna eller sådana barn derinom, hvilkas föräldrar sakna vilja eller förmåga att om barnen taga vård. I Linköping har derjemte en till gamla fattighuset gränsande gård blifvit under perioden inköpt för att till arbetshus inredas och användas. Jemväl i en och annan landtförsamling, af hvilka isynnerhet de invid städerna belägna hafva en jemförelsevis betungande fattigvård, hafva under perioden arbetsinrättningar kommit till stånd och blifvit satta i gemenskap med fattigvården.

I Norrköping, der utgifterna för fattigförsörjningen år 1868 uppgingo till ej mindre än 94,390 r:dr 19 öre, finnas 2 fattighus, 1 för män och 1 för kvinnor, det senare jemväl innehållande en enkhus-afdelning och en *uppfostnings-inrättning för vanvårdade flickor*; hvarjemte för tillsynen öfver de fattige utom fattighuset finnas 5 serskildt aflönade ordningsmän jemte 2 likaledes aflönade tillsyningsmän för uppsigten å de försvarslöse.

För öfrigt har icke under perioden med afseende å fattigvårdsförhållandena inträffat något, som är af beskaffenhet att böra här omförmälas.

Adolf Wallenberg.

Tab. N:o 1.
FOLKMÄNGD.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
	Den 31 December enligt husförhörlängderna.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.							Enligt årets mönster- rullor approbe- rade be- väringss- pligtige.	
				Hela folkmängden af			Deraf frie från mantalspen- ningar.			Utskrif- nings- manskap.		
	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.			
Å landsbygden.												
År 1866	107,380	112,347	219,727	106,460	111,651	218,111	52,988	58,431	111,419	8,049	1,157	
» 1867	108,408	113,299	221,707	107,222	112,388	219,610	53,365	58,873	112,238	8,035	1,134	
» 1868	107,708	112,783	220,491	109,010	112,019	221,029	54,084	59,486	113,570	7,994	1,090	
» 1869	106,370	111,983	218,353	107,328	112,718	220,046	54,030	59,658	113,688	7,901	1,079	
» 1870	106,057	111,687	217,744	106,080	111,828	217,908	53,592	59,568	113,160	7,729	1,032	
I städerna.												
Linköping	År 1866	2,850	3,869	6,719	2,884	3,901	6,785	1,208	1,439	2,647	288	43
	» 1867	2,976	3,999	6,975	2,831	3,804	6,635	1,202	1,393	2,595	261	33
	» 1868	3,064	4,091	7,155	2,958	3,958	6,916	1,260	1,487	2,747	276	45
	» 1869	3,097	4,176	7,273	3,020	4,022	7,042	1,303	1,446	2,749	249	47
	» 1870	3,124	4,133	7,257	3,024	4,048	7,072	1,324	1,451	2,775	261	36
Norrköping	» 1866	10,655	12,616	23,271	10,597	12,831	23,428	4,681	5,541	10,222	986	123
	» 1867	10,798	12,911	23,709	10,638	13,036	23,674	4,781	5,587	10,368	911	141
	» 1868	10,630	13,004	23,634	10,453	13,113	23,566	4,715	5,596	10,311	851	123
	» 1869	10,225	12,772	22,997	10,085	12,931	23,016	4,787	5,764	10,551	767	122
	» 1870	10,655	13,195	23,850	10,521	13,381	23,902	4,965	6,032	10,997	852	105
Söderköping	» 1866	728	926	1,654	734	924	1,658	326	368	694	76	7
	» 1867	711	909	1,620	719	903	1,622	318	359	677	63	6
	» 1868	732	942	1,674	744	943	1,687	329	369	698	64	6
	» 1869	713	906	1,619	721	910	1,631	326	372	698	50	6
	» 1870	703	882	1,585	701	890	1,591	317	367	684	49	3
Vadstena	» 1866	1,070	1,469	2,539	980	1,379	2,359	471	558	1,029	23	11
	» 1867	1,046	1,442	2,488	955	1,352	2,307	458	560	1,018	17	8
	» 1868	1,008	1,419	2,427	917	1,333	2,250	463	534	997	17	6
	» 1869	964	1,380	2,344	873	1,286	2,159	425	520	945	19	8
	» 1870	1,003	1,396	2,399	911	1,307	2,218	434	530	964	20	8
Skeninge	» 1866	672	863	1,535	697	871	1,568	301	370	671	47	8
	» 1867	657	845	1,502	698	863	1,561	302	325	627	50	9
	» 1868	634	825	1,459	680	847	1,527	312	345	657	44	2
	» 1869	613	815	1,428	646	821	1,467	307	372	679	46	4
	» 1870	628	802	1,430	623	828	1,451	303	399	702	39	2
Summa för länets samtliga städer år 1870		16,113	20,408	36,521	15,780	20,454	36,234	7,343	8,779	16,122	1,221	154
Summa för hela länet: år 1866		123,355	132,090	255,445	122,352	131,557	253,909	59,975	66,707	126,682	9,469	1,349
	» 1867	124,596	133,405	258,001	123,063	132,346	255,409	60,426	67,097	127,523	9,337	1,331
	» 1868	123,776	133,064	256,840	124,762	132,213	256,975	61,163	67,817	128,980	9,246	1,272
	» 1869	121,982	132,032	254,014	122,673	132,688	255,361	61,178	68,132	129,310	9,032	1,266
	» 1870	122,170	132,095	254,265	121,860	132,282	254,142	60,935	68,347	129,282	8,950	1,186

För Tab. N:is 2 och 3 om JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL hänvisas till texten.

Tab. N:o 4.

SKOGSHUSHÅLLNING.

1.	2.	3.	4.	5.	6.
Serskilda slag af skogar m. m.	Areal vid periodens slut.	Till ordnad skogshushållning indelade.	Afverkningsbelopp		
			År.	utfördt i	
	Qvadratref.			kvantitet. Kubikfot.	penningvärde. R.dr R:mt.
1) Kungl. Maj:t och Kronan omedelbart tillhörige och under Dess disposition stående kronoparker och skogar:					
Kronoparkerne Omberg, Malmskogen och Yckeskogen, ren skogsmark	28,275	28,275	1866	278,543	9,085
			1867	342,002	11,385
			1868	256,103	8,903
			1869	257,733	11,474
			1870	254,262	12,844
Skenäs kungsgårds skog (inberäknadt impedimenta)	1,501,16		1866	9,500	475
			1867	9,600	480
Ren skogsmark	—	1,376,37	1868	9,300	465
Rönö kungsgårds oindelade skog, ungefär	2,240		1869	9,400	470
			1870	9,400	470
2) Boställens, kyrkors, läroverks och fromma stiftelsers:					
Till trakthuggning indelade	—	20,339,49			
Öfrige ej afmätte boställsskogar, ungefär	64,757	—			
3) Häradsmänningar, inberäknadt impedimenta	312,374,87	—			
Ren skogsmark	—	211,272,67	1866	ungefär 1,035,464	31,356
			1867	» 925,668	28,898
			1868	1,170,536	35,218,50
			1869	1,068,892	35,603
			1870	1,076,930	37,042
4) Sockneallmänningar, oskiftade:					
Inom Östkind's revier, ungefär	13,440	—			
Inom Omberg's revier	1,848	—	1866—70	6,400	200

Tab. N:o 5.

DÖDADE ROFDJUR.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
År.	Mårdar.	Uttrar.	Lodjur.	Räfvar.	Örnar och Ufvar.	Hökar.	Falkar.	Belopp af utbetald belöning. R:dr R:mt.
1866	9	1	4	694	41	705	2	2,785
1867	—	—	—	798	62	1,009	—	2,918
1868	—	—	—	737	77	877	—	2,559
1869	—	—	—	530	21	215	—	920
1870	—	—	—	180	4	100	—	—
Summa	9	1	4	2,939	205	2,906	2	9,182

Anm. Dessa uppgifter äro dock mycket otillförlitliga. En af länets fyra jägmästare har förmått sig icke vara i tillfälle att lemna några uppgifter. En annan har ej kunnat uppgifva beloppet af de utbetalda skottpenningarne. Den tredje har ej kunnat lemna några uppgifter för år 1870 och den fjärde har ej kunnat uppgifva beloppet af de under sistnämnda år utbetalda belöningarna.

Tab. N:o 6.

AF ROFDJUR DÖDADE HUSDJUR.

1.	2.	3.	4.	5.
År.	Får.	Getter.	Fjäderfå.	Skadan beräknad i penningvärde. R:dr R:mt.
1866	104	13	1,121	1,339,00
1867	107	11	984	1,264,50
1868	98	15	924	1,208,50
1869	105	15	1,230	1,416,50
1870	93	15	1,262	1,354,00
Summa	507	69	5,521	6,562,50

Anm. Dessa uppgifter äro endast approximativa. Jägmästaren i ett revier har anmält, att han icke är i tillfälle att lemna sådana uppgifter, som i denna tabell omförmälas.

GRUFVOR, BRUK, FABRIKER OCH

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
	Antal fabriker	Drifkraft bestående af				Antal begrundade maskiner och redskap.	Egare eller innehafvare.		Arbetare						Summa.			
		i skug.	ej begrundade.	kreatur.	ångar eller varmluft.		Bekämda hästkrafter.	Bilag.		öfver 18 år		öfver 18 år		öfver 18 år				
	Under året.					Antal.		Ensam egare eller innehafvare.	Bilag.	vid fabriken mantals-skrifne.	vid fabriken ej mantals-skrifne.	vid fabriken mantals-skrifne.	vid fabriken ej mantals-skrifne.	öfver 18 år.	öfver 18 år.	öfver 18 år.		
							m.	q.			Mästare.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	
Serskilda slag af inrättningar.																		
Å landsbygden.																		
Färgerin	10	—	—	6	—	24	50	8	1	2	5	26	1	1	—	9	—	42
Garfverin	27	2	3	5	—	3	326	26	—	—	8	41	2	5	—	2	—	58
Glasbruk	1	—	—	—	1	14	7	—	—	1	2	70	8	—	—	68	—	148
Kalkstensbrott (tillhör Kungl. Maj:t och kronan)	2	—	—	—	1	6	2	2	—	—	—	10	—	109	—	—	—	119
Kimröksverk	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Klädesfabriker	2	—	—	1	1	8	11	1	—	—	—	2	—	1	—	2	—	5
Mekanisk verkstad	1	—	—	7	1	345	126	—	—	1	31	649	—	127	—	82	—	889
Messingsbruk i förening med knappålsfabrik	1	—	—	4	—	25	80	1	—	—	1	15	30	5	20	40	150	261
Oljeslagerin	5	1	—	2	—	28	26	—	1	3	1	9	—	—	—	—	—	10
Pappersbruk	3	—	—	4	—	143	36	—	—	3	2	27	—	13	9	16	37	104
Pottaskraffinaderin	5	5	—	—	—	—	26	5	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Spinnerin, bomulls-	3	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trådrullfabrik	1	—	—	1	1	25	16	1	—	—	1	5	3	10	6	19	27	25
Tändsticksfabrik	1	1	—	1	1	23	3	—	—	1	1	3	2	18	10	19	27	80
Vadmalsstammar	5	2	—	5	—	—	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	67	12	3	36	6	644	718	49	3	11	52	861	46	259	39	244	214	1,745
I städerna.																		
Blekerin	2	—	—	—	6	35	45	—	—	2	2	—	—	12	9	4	—	27
Färgerin	11	—	—	—	3	21	99	8	—	3	2	10	—	10	—	1	—	23
Garfverin	16	—	11	—	—	11	245	14	2	—	—	22	—	56	—	—	—	78
Kemiskt-tekniska fabriker	3	—	3	—	—	—	10	3	—	—	1	2	—	4	1	—	—	8
Klädesfabriker	63	—	—	21	3	793½	1,457	25	1	12	43	468	319	629	537	280	112	2,388
Korkfabriker	2	—	—	—	—	—	3	2	—	—	1	13	17	2	7	2	6	48
Litografiska fabriker	2	—	—	—	2	40	73	—	—	2	7	99	64	—	—	32	22	224
Maskinverkstäder	2	—	—	—	2	13	39	1	—	1	1	—	—	56	—	2	—	59
Mekaniska bomullsspinnerin och väfverin	6	—	—	7	1	450	1,311	—	—	—	7	64	191	119	315	180	179	1,055
Pappersbruk	1	—	—	3	—	104	16	—	—	1	1	33	41	—	—	—	—	75
Pianofortefabrik	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1	—	6
Repslageri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3
Snus- och tobaksfabriker	2	—	—	2	—	47	5	2	—	—	2	45	2	1	6	36	4	96
Sockerbruk	1	—	—	—	1	14	43	—	—	1	1	76	—	—	—	—	—	77
Strumpfabriker	2	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Stärkelsebruk	1	—	—	—	1	1½	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Såpfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3
Trikotfabrik	1	—	—	—	1	20	176	1	—	—	4	16	60	—	260	6	44	390
Tändsticksfabrik	1	—	—	—	1	8	15	—	—	1	1	—	—	14	45	45	61	166
Attikfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Summa	120	—	14	33	21	1,558½	3,540	62	3	23	74	861	694	906	1,180	590	428	4,733

N:o 7 a.

MANUFAKTUR-INRÄTTNINGAR, ÅR 1870.

20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	
Serskilda slag af tillverkning.	Tillverkningens kvantitet.									Tillverkningens värde i R:dr R:mt.	Egares eller innehafvares bevillning i och för rörelsen. R:dr R:mt.	
	Bundtar.	Centner.	Skålpund.	Stycken.	Kubik- fot.	Ris.	Fot.	Kan- nor.	af hvarje art-pro- dukter.	Summa för hvarje slag af fabriker.		
Färgade tyg	—	—	—	150	—	—	28,530	—	—	} 27,313,50	31,00	
” garn	—	—	3,770	—	—	—	—	—	—		78,706,17	77,50
Diverse läder	—	—	—	—	—	—	—	—	—		201,678,65	30,00
” glas	—	—	—	—	—	—	—	—	—		17,823,82	6,00
Kalksten	—	231,193	—	—	31,000	—	—	—	—	—	Ej uppgifven	
Kläde	—	—	—	—	—	—	20,350	—	—	2,385,00	2,00	
Diverse tillverkningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,301,934,00	1,931,30	
Tråd	—	211	40	—	—	—	—	—	—	—	—	
Duk	—	—	—	—	—	—	2,912	—	—	} 52,007,00	43,00	
Knappnålar	35,000	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Linolja	—	—	—	—	—	—	—	24,801	—	—	—	
Linoljemjöl	—	—	—	—	365	—	—	—	—	—	—	
Linoljekakor	—	1,080	—	175	—	—	—	—	—	} 69,961,00	22,50	
Rofolja	—	—	—	—	—	—	—	2,858	—		—	—
Åkerolja	—	—	—	—	—	—	—	3,930	—	—	—	
Frökakor	—	—	—	—	—	—	—	—	13,513	—	—	
Omslagspapper	—	—	} 547,227	—	—	1,635	—	—	—	} 229,361,00	5,00	
Skrifpapper	—	—		—	—	—	340	—	—		—	—
Pottaska	—	—	17,469	—	—	—	—	—	—	2,746,00	Ej uppgifven	
Bomull	—	—	5,028	—	—	—	—	—	—	2,010,00	D:o	
Rullar	—	—	—	172,800	—	—	—	—	—	6,500,00	D:o	
Tändstickor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ännu ej åsatt	
Vadmal	—	—	—	260	—	—	650	—	—	885,00	1,00	
										2,993,311,14	—	
Blekning af garn och väfnader	13,403	—	11,217	8,036	—	—	2,471,715	—	—	47,536,29	—	
Diverse gods	1,732	—	22,836	10,693	—	—	4,201,605	—	—	81,701,63	78,00	
Läder och skinn	—	—	46,936	2,150	—	—	6,200	—	—	59,498,63	247,00	
Sprit, tvål m. m.	—	50	1,500	12,200	512	—	—	—	—	5,425,00	27,00	
Kläde	—	—	—	30,517	—	—	2,543,911	—	—	5,735,385,57	3,736,74	
Korkar	—	—	—	14,400,000	—	—	—	—	—	80,000,00	49,00	
Diverse arbeten samt spelkort	73,440	—	—	—	—	—	—	—	—	500,038,59	380,10	
Diverse maskiner m. m. samt gjutgods	—	500	—	—	—	—	—	—	—	56,910,15	40,00	
Garn och väfnader	—	—	2,640,198	—	—	—	19,586,723	—	—	5,195,277,70	1,416,00	
Papper	—	—	—	—	—	39,228	—	—	—	267,674,70	940,00	
Pianos	—	—	—	20	—	—	—	—	—	10,000,00	20,00	
Sadelgjordar och rep	—	—	700	200	—	—	200	—	—	355,00	2,00	
Snus, cigarrer, kardus- och rulltobak	—	—	402,118	1,400,000	—	—	—	—	—	428,730,00	830,00	
Socker och sirup	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,260,419,37	694,70	
Strumpor och undertröjor	—	—	—	par 438	—	—	12	—	—	478,00	3,00	
Stärkelse	—	—	540	—	—	—	—	—	—	16,200,00	7,00	
Såpa	—	4,800	—	—	—	—	—	—	—	72,000,00	1)	
Diverse väfnader samt bomulls-, ylle- och silkespersedlar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	253,739,33	180,00	
Tändstickor	1,695,790	—	—	—	—	—	—	—	—	20,349,48	5,00	
Ättika	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	4,000,00	13,00	
										14,095,719,44	—	

1) Ingår i egarens öfriga bevillning såsom grosshandlare.

Tab. N:o 7 b.

HANDTVERKERIN, ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
	Å landsbygden.				Bevilling i och för rörelsen. R:dr R:mt.	I städerna.				Bevilling i och för rörelsen. R:dr R:mt.
	Män.	Qvinnor.	Arbetare.			Män.	Qvinnor.	Arbetare.		
			Män.	Qvinnor.				Män.	Qvinnor.	
Bagare	4	2	1	—	11,00	23	9	66	6	207,50
Bildhuggare	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2,00
Bleckslagare	10	—	8	—	7,00	19	—	44	—	73,50
Bokbindare	2	—	1	—	5,00	11	1	16	1	48,00
Borstbindare	—	—	—	—	—	5	—	4	—	18,00
Bryggare	6	—	6	—	20,00	17	—	69	12	534,50
Bundtmakare	—	—	—	—	—	4	—	9	3	58,00
Byggmästare	12	—	—	—	24,00	7	—	10	—	110,00
Färgare	3	—	6	—	13,00	10	—	54	1	201,50
Garfvare	3	—	11	—	33,00	10	—	50	—	244,00
Gelbgjutare och Gördelmakare	1	—	—	—	1,00	4	—	13	—	18,00
Glasmästare	2	—	1	—	1,00	8	—	9	—	30,00
Guld- och Silfverarbetare	—	—	—	—	—	9	1	26	3	134,00
Handsmakare	—	—	—	—	—	7	2	6	—	25,00
Hattmakare	1	—	2	—	3,00	5	2	8	—	22,00
Hofslagare	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3,00
Instrumentmakare	—	—	—	—	—	4	—	2	—	8,00
Kakelugnsmakare	3	—	3	—	9,00	13	—	28	—	56,00
Kam-makare	—	—	—	—	—	2	—	1	—	6,00
Kardmakare	1	—	1	—	1,00	2	—	1	—	6,00
Klensmeder	—	—	—	—	—	24	1	49	—	113,00
Kopparslagare	8	—	1	—	8,00	15	—	17	—	53,00
Korgmakare	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2,00
Metallarbetare	—	—	—	—	—	5	—	2	—	9,50
Murare	8	—	2	—	5,00	3	—	1	—	10,00
Målare	28	—	11	—	23,00	33	2	50	—	97,50
Mössmakare	—	—	—	—	—	2	—	2	2	9,00
Perukmakare	—	—	—	—	—	1	—	2	—	20,00
Repslagare	3	—	3	—	7,00	7	—	6	—	29,00
Sadelmakare	13	—	2	—	—	17	—	18	—	27,00
Skomakare	181	—	188	—	76,00	40	—	70	—	135,50
Skoratensfejare	—	—	—	—	—	2	—	5	—	50,00
Skräddare	109	—	98	—	45,20	39	—	71	—	192,30
Slagtare	2	—	—	—	1,00	5	1	5	—	55,00
Smeder	102	—	98	—	56,20	—	—	—	—	—
Snickare	66	—	18	—	27,00	37	—	55	—	111,00
Snörmakare	—	—	—	—	—	3	—	9	—	47,50
Sockerbagare	2	1	1	—	4,00	14	—	15	4	149,00
Spegelmakare	—	—	—	—	—	2	—	2	—	6,50
Svarfvare	1	—	—	—	—	5	—	6	—	10,00
Sämsmakare	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Tapetserare	—	—	—	—	—	6	—	6	1	17,50
Teangjutare	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1,00
Tunnbindare	1	—	—	—	7,00	4	—	7	—	23,00
Urmakare	5	—	3	—	3,00	14	2	16	—	40,00
Vagnmakare	2	—	1	—	1,00	8	—	10	—	19,00
Summa	579	3	466	—	391,40	454	21	846	33	3.031,30

Tab. N:o 8.

ALLMÄNNE VÄGAR, GÄSTGIFVERIN OCH SKJUTSNING.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
Serskilda slag af vägar.	Längd i mil				Kostnad i R.dr R.mt för de under perioden				Gästgifveriens antal vid periodens slut.	Antal hästar, utgångne		
	af hvarje slag af motstående vägar	af inderade med skjutsstationer försedde vägar	af fulländade och afsynade nye vägar	af omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor	fulländade nye vägar		omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor			år.	tillkungs- och krono-skjuts.	till gästgifveriskjuts.
					af statsmedel.	af kommunernas medel.	af statsmedel.	af kommunernas medel.				
	vid periodens slut.	under perioden.										
Allmänne landsvägar	111,800	111	3	3,910	38,780	—	40,420	3,250	49	1866	288	36,381
Häradsvägar	93,670	37,21	—	0,508	—	—	2,500	5,100	13	1867	976	37,170
Socknevägar	104,203	241	216	2,300	—	8,250	—	3,175	1	1868	458	30,738
I städer	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1869	714	29,228
										1870	361	27,749
Summa	309,673	389,21	219	6,718	38,780	8,250	42,920	11,525	68	—	2,797	161,266
Deraf med skjutsentreprenad									52			164,063

Anm. Inom Norrköpings stads område har uppgift å kostnaden för omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor, tillhopa omkring 6,389 fot, icke kunnat uppgifvas. Emellan gästgifvaregårdarne Färjestaden och Qvarsebo fortskaffas resande med färja eller båt, då Bråviken är öppen, och med vanliga fordon, då isen bär sådana.

Tab. N:o 9 a.

SJÖFART ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	
	Fartyg och båtar öfver 3 nylåster, begagnade till utrikes sjöfart.							Fartyg och båtar öfver 3 nylåster, begagnade till inrikes sjöfart.							Summa under året begagnade fartyg och båtar öfver 3 nylåster.							
	Seglande.		Med ångmaskin försedda.		Besättning.			Seglande.		Med ångmaskin försedda.		Besättning.			Seglande.		Med ångmaskin försedda.		Besättning.			
	Antal.	Lastetal.	Antal.	Lastetal.	Häskraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Lastetal.	Antal.	Lastetal.	Häskraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Lastetal.	Antal.	Lastetal.	Häskraft.	Skeppare.	Sjöfolk.	
Landsbygden (utom köpingarne)	2	38	4	132	114	6	44	55	839,5	11	144	171	64	158	57	877,5	15	276	285	70	202	
Motala köping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11	—	—	—	—	—	2	11	
Valdemarsviks d:o	4	115	—	—	—	2	12	4	56	—	—	—	2	2	8	171	—	—	—	4	14	
Summa för landsbygden	6	153	4	132	114	8	56	59	895,5	11	144	171	68	171	65	1,043,5	15	276	285	76	227	
Städerna: Linköping	—	—	—	—	—	—	—	1	6	1	19	25	—	—	1	6	1	19	25	—	—	
Norrköping	3	102	2	90	190	—	—	16	276	7	134	260	—	—	19	378	9	224	450	—	—	
Söderköping	2	65	—	—	—	—	—	1	11	—	—	—	—	—	3	76	—	—	—	—	—	
Vadstena	—	—	—	—	—	—	—	1	26	3	36	130	—	—	1	26	3	36	130	—	—	
Skeninge	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa för städerna	5	167	2	90	190	—	—	19	319	11	189	415	—	—	24	486	13	279	605	—	—	
Summa för hela länet	11	320	6	222	301	8	56	78	1,214,5	22	333	586	68	171	89	1,534,5	28	555	890	76	227	

Tab. N:o 9 b.

HANDLANDE OCH DERAS BETJENING ÅR 1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	
	Å landsbygden och i köpingarne.					Bevilling i och för rörelsen.	I städerna.				Bevilling i och för rörelsen.
	Handlande.		Betjening.		Handlande.		Betjening.				
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.		Qvinnor.	Män.	Qvinnor.		
1:o Handlande, som idka grosshandel eller försälja varor i bod eller från annat upplagsställe	169	16	87	8	1,014,44	277	50	205	36	6,961,60	
2:o Handlande, som utom den ort, der de äro bosatte, sjelfve eller genom andra kringföra eller annorlunda än å marknad till salu ntbjuda varor	2	—	—	—		4	1	—	—	—	11,50
3:o Utländingar, som undfått tillstånd att här i länet idka handel	—	—	—	—		1	—	—	—	—	40
Summa	171	16	87	8	1,014,44	282	51	205	36	7,013,10	

Tab. N:o 10.

HEMMAN, JORDOMRÅDE OCH EGENDOMAR M. M., ÅR 1870.

1.	3.		4.	5.				9.	1.	2.	3.	4.	5.					10.	11.			12.	13.			
	H e m m a n .			A n t a l									Taxerings-	Tomter.	Antal ny- bygda bo- nings- hus.	Jordar och lägenheter.					Taxeringsvärde i R:dr R:mt.					
	Mantal			Bruk- nings- delar.	jord- torp.	ryttare- soldat- och båts- mans- torp.	back- stu- gor.						andra lägen- heter.			vårde sista året. R:dr R:mt.	År.		Antal	Åker.	Äng.			Skog.	Betes- mark.	Summa jordareal.
oför- medlade.	nu- varande.	be- byg- da.	obe- byg- da.					Q v a d r a t r e f .																		
A) Krono-egendomar.																										
1) Under allmän disposition.																										
a) Kungs- o. Kungsladugårdar	38,625	38,625	5	81	—	19	16	786,600	1866	313	15	7	—	—	—	—	—	—	—	—	5,956,800	486,500	6,443,300			
b) Säterin	14,125	13,750	4	28	—	32	—	268,500	1867	314	21	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6,051,680	486,500	6,538,180			
c) Hemman	37,588	33,458	63	24	1	73	—	788,600	1868	318	17	4	4,925	369	—	1,881	7,175	18½	—	—	6,157,680	484,100	6,641,780			
d) Boställen	423,117	345,167	446	435	2	634	36	7,388,540	1869	320	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6,245,140	484,100	6,729,240			
e) Jordlägenheter	—	—	—	21	—	1	190½	539,750	1870	322	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6,283,600	484,100	6,767,700			
f) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
g) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	16	177,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2) Under enskild disposition.																										
a) Säterin	3	2	1	5	1	6	—	60,000	1866	868	129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,713,400	686,400	22,399,800			
b) Hemman	50,876	38,348	106	33	11	89	—	777,890	1867	867	129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,808,000	706,600	22,514,600			
c) Jordlägenheter	—	—	—	73	—	29	62	707,158	1868	867	126	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,147,85	—	22,002,800	705,900	22,708,700	
d) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	—	4,400	1869	866	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,140,55	—	22,058,600	705,500	22,764,100	
e) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	131,840	1870	862	130	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,140,55	—	21,932,550	566,600	22,499,150	
B) Skatte-egendomar.																										
a) Boställen	0,500	0,500	2	—	—	1	6	30,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
b) Säterin	171	148,625	106	276	74	249	—	7,306,655	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
c) Hemman	3,509,245	2,745,465	7,356	3,235	1,374	6,731	15	60,273,113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
d) Jordlägenheter	—	—	—	100	3	54	1,214½	2,400,695	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
e) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	—	11,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
f) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	2,087,125	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
C) Frälse-egendomar.																										
a) Boställen	4,250	2,750	3	—	—	—	7½	40,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
b) Säterin och ladugårdar	399,083	374,458	228	755	—	615	4	11,199,175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
c) Rå- och röreshemman	63,875	52,250	65	31	—	29	1	1,255,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
d) Hemman	2,078,878	1,689,291	3,661	2,248	541	2,969	5	39,905,812	1866	135	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
e) Jordlägenheter	—	—	—	62	1	6	688½	1,640,194	1867	135	29	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
f) Fiskerin	—	—	—	—	—	—	—	33,900	1868	135	29	1	6,808,40	476	—	2,240	9,524,40	21½	—	—	—	—	—	—		
g) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	3,371,635	1869	135	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
1870	135	29	—	—	—	—	—	—	1870	135	29	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Summa	6,793,655	5,484,687	12,046	7,407	2,037	11,570	3,570	141,187,332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

Anm. Under ofvan upptagna förmedlade mantal äro inbegripna i taxeringslängderna utförda 14 mantal å säterin och prestgårdar, hvilka icke undergått skattläggning och således ej, i jordeboken hafva hemmantal sig åsatt.

Anm. 1) Utom ofvan upptagna, med boningshus bebygda tomter upptagna sammandragen öfver mantalslängderna:
 för år 1866 fabriks- och m. fl. inrättningar å 65 tomter och åbodan med tomter 15.
 » åren 1867—69 d:o d:o 65 d:o d:o 16.
 » år 1870 d:o d:o 63 d:o d:o 16.
 Utom ofvanstående värden af fast egendom, för hvilken bevilning blifvit erlagd, är värde åsatt för sådan egendom, hvaraf bevilning, enligt bevilningsförordningen, icke utgått, nemligen:
 År 1866 statens r:dr r:mt 257,650 och menigheters m. fl. r:dr r:mt 1,107,300.
 » 1867 d:o d:o 457,650 d:o d:o 1,313,950.
 » 1868 d:o d:o 457,650 d:o d:o 1,626,950.
 » 1869 d:o d:o 472,650 d:o d:o 1,630,700.
 » 1870 d:o d:o 467,700 d:o d:o 1,629,900.
 2) Uti ofvan upptagna taxeringsvärde å hus och tomter är icke inberäknadt värdet å de allmänna byggnader, af hvilka någon inkomst icke erhålles, hvilket värde vid femårsperiodens slut utgjorde 39,550 r:dr. Af 1870 års taxeringskomité minskades värdet å de flesta husen med 25 procent, och har denna samma komité åtgärd af pröfningskomitén blifvit godkänd.

Tab. N:o 11.

LAGA SKIFTEN, ÅREN 1866—1870.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
A f s l u t a d e l a g a s k i f t e n .																									
År.	Såta skiftens antal.	Skiftade mantal.		Qvarboende del-egares					Utflyttade del-egares					Summa skiften.	Skiftade kvadratref.					Utgifter till landtmätare och gode män. R.dr.	Öfriga beräknade utgifter. R.dr.				
		Oörmedelade.	Närvarande.	skiftesantal.				Summa.	skiftesantal.				Summa.		Åker.	Äng.	Odlingsmark.	Afrösningsjord.	Impedimenta.			Summa.			
				1.	2.	3.	4.		1.	2.	3.	4.													
1866...	27	26	—	31,562	35	26	12	—	—	73	34	26	4	—	—	64	221	10,584	6,508	766	24,328	1,224	43,405	24,360	29,779
1867...	20	23	—	27,250	123	56	3	—	—	182	33	17	7	—	—	57	332	11,129	8,373	829	28,422	579	49,332	27,082	31,387
1868...	19	19	—	25	23	28	6	—	—	57	17	20	3	—	—	40	163	8,098	5,610	376	20,838	349	35,271	18,918	16,541
1869...	28	22	—	26,845	430	16	4	—	—	450	28	22	8	—	—	58	570	12,644	8,899	607	38,056	837	61,043	28,461	31,746
1870...	9	21	—	41,875	20	36	—	—	—	56	27	25	7	—	—	59	190	16,889	7,261	1,716	37,595	929	64,390	30,245	26,770
Summa	103	111	—	152,532	631	162	25	—	—	818	139	110	29	—	—	278	1,476	59,344	36,646	4,294	149,239	3,918	253,441	129,066	136,223

Anm. Det stora antal qvarboende och skiften, som uppgiften för år 1869 visar, härflyter deraf, att laga skifte på en lägenhet till hela Åkerbo härad deruti ingår; uti uppgifterna ingå 2:ne laga skiften, utaf hvilka det ena varit under handläggning i 25 och det andra i 9 år, hvaraf det sistnämnda ingår i 1870 års utgifter i 25 kolumnen med 4,892 och i 26 med 8,608.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.							
								Afkortad.					Anordnad eller	
								1866.	1867.	1868.	1869.	1870.	1866.	1867.
Stats-medel.														
Ordinarie ränta	R:mt R:dr	283,64	874,95	—	—	16,178,73	618,960,89	606,628,54						
Tiondespanmål	" "	—	—	—	—	—	127,710,42	124,753,00						
Arrendemedel	" "	487,50	487,50	521,29	487,50	487,50	53,512,69	76,508,73						
Afradskoppar	" "	—	—	—	—	—	45,233,96	53,219,01						
Mantalspenningar	" "	1,386,40	1,925,60	2,256,60	2,201,00	1,562,79	36,622,16	36,344,80						
Bötesmedel	" "	13,565,67	17,370,98	18,542,89	16,681,35	14,988,36	18,586,86	17,125,13						
Hästvakanspanmål	" "	193,72	285,39	289,64	—	—	92,189,47	102,696,96						
Tillfälliga rotevakans- och mötesavgifter	" "	—	—	—	—	—	129,81	96,50						
Knekterotefrihetsmedel	" "	—	—	—	—	—	13,12	13,12						
Rotefrihetsavgift af oroterad, men ordinarie rotering underkastad jord	" "	—	—	—	—	—	6,147,44	8,113,05						
Stämpelpappersmedel	" "	—	—	—	—	—	82,162,99	59,585,96						
Båtsmansvakansavgift	" "	—	—	—	—	—	2,664,36	3,125,67						
Bränvinstillverkningsavgift	" "	—	—	—	—	—	1,584,937,34	1,105,474,41						
Rotebeklädnadsmedel	" "	—	—	—	—	—	996,00	996,00						
Trosspassevolansmedel	" "	—	—	—	—	—	4,005,53	4,005,53						
Andra hufvudtitelns besparingsmedel	" "	—	—	—	—	—	—	—						
Sjette d:o d:o	" "	—	—	—	—	—	—	8,04						
Sjunde d:o d:o	" "	—	—	—	—	—	246,08	277,74						
Nionde d:o d:o	" "	—	—	—	—	—	47,21	—						
Diverse medel och uppbörd	" "	—	—	—	—	—	41,285,78	58,954,21						
Kronomagasinens hyresmedel	" "	—	—	—	—	—	663,25	1,151,50						
Kontrollstämpelmedel	" "	—	—	—	—	—	841,80	802,83						
Summa		15,916,93	20,944,42	21,610,42	19,369,85	33,217,38	2,717,006,16	2,259,880,73						
Riksgälds-medel.														
Allmän bevilning	R:mt R:dr	2,269,39	2,782,55	2,992,24	2,740,06	1,908,79	190,326,96	189,929,23						
Vapens katt	" "	—	339,47	81,72	8,50	—	—	68,466,61						
Arbetsättning å lån för vattenafslappningar	" "	—	—	—	—	—	36,478,46	36,478,40						
Tidningsstämpelavgift	" "	—	—	—	—	—	1,937,81	2,046,67						
Kortstämpelavgift	" "	—	—	—	—	—	18,792,00	22,140,00						
Anmärkningsmedel	" "	—	—	—	—	—	3,355,71	42,00						
Skatterättsmedel	" "	—	—	—	—	—	80,94	377,01						
Ekeskogslösen	" "	—	—	—	—	—	27,83	33,01						
Summa		2,269,39	3,122,02	3,073,96	2,748,56	1,908,79	250,999,71	319,512,93						
Diverse Verks medel.														
Bränvinsutskänknings- och minuteringsavgift	R:mt R:dr	12,00	—	—	—	200,00	90,593,23	85,928,72						
Vadstena krigsmanshuskassans medel	" "	—	—	—	—	—	625,62	863,01						
Riddarhusavgift	" "	5,00	5,00	—	—	—	825,00	785,00						
Kurhusmedel	" "	1,152,75	1,603,40	1,886,25	1,843,25	1,322,74	30,540,25	30,322,10						
Skogsplanteringskassans medel	" "	33,00	30,50	17,25	9,12	—	8,310,83	14,041,06						
Folkskoleavgift	" "	1,386,00	1,924,90	2,256,20	2,201,00	1,562,79	36,420,57	36,157,54						
Allmänna bevaringsfondens medel	" "	—	—	—	—	—	2,800,00	3,100,00						
Bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfonds medel	" "	162,50	85,00	85,00	45,00	107,50	60,00	42,50						
Landsstingsmedel	" "	12,41	21,26	19,26	13,30	9,02	2,784,55	4,115,09						
Serafimerlasarettets medel	" "	—	—	—	—	—	32,00	55,00						
Länslasarettets medel	" "	—	—	—	—	—	286,80	103,83						
Stockholms skolstats spanmålsmedel	" "	—	—	—	—	—	1,429,57	1,395,91						
Hospitalsspanmålsmedel	" "	—	—	693,37	—	—	30,970,15	30,320,65						
Tingshusbyggnadsmedel	" "	—	—	—	—	—	260,03	260,03						
Byggnadsbidrag till Norrköpings cellfängelse	" "	—	—	—	—	—	267,88	267,88						
Understöd åt skarpskytteföreningar	" "	—	—	—	—	—	2,469,00	4,174,00						
Salpeterfondens medel	" "	—	—	—	—	—	525,00	529,50						
Presterskapets lönerogleringsmedel	" "	—	—	—	—	—	—	613,41						
Båtsmansbeklädnadsmedel	" "	—	—	—	—	—	—	—						
Summa		2,763,66	3,670,06	4,957,33	4,111,67	3,202,05	209,199,98	213,075,23						
Summa Summarum		20,949,98	27,736,50	29,641,71	26,230,08	38,328,22	3,177,205,85	2,792,468,89						

Tab. N:o 13.

S P A R B A N K E R.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	
År.	Antal sparbanker.	Under året					Vid årets slut				Klassifikation af delegarne efter deras vid hvarje års slut inestående behållning.										
		tillkom- nydel- egare.	af- gång- ne del- egare.	insatt be- lopp.	i räk- skaperne godtgjord ränta å delegarnes kapital.	uttaget belopp.	qvar- ståen- de del- egare.	ineståen- de behål- ning, till- hörande delegarne.	befintligt öfverskott (grund-och reservfond, räntevin- ster m.m.).	Summa af kolumner- ne N:is 8 och 9.	1866.		1867.		1868.		1869.		1870.		
		Antal.	Antal.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	R:dr	R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.	Antal del- egare.	Summa R:dr R:mt.
1865	28	—	—	—	—	17,529	1,921,898	174,867	2,096,765	under 1 R:dr.....	1,418	6,277	2,062	9,029	2,026	10,341	1,485	6,714	4,333	18,259	
1866	29	2,730	1,684	402,218	99,602	381,746	18,335	2,041,861	194,232	2,236,093	fr. 1 t. o. m. 10 R:dr	1,019	15,945	1,227	18,744	1,219	19,668	1,049	18,160	2,774	46,850
										» 10—25 »	873	30,472	958	31,375	885	30,447	971	32,332	2,321	80,269	
1867	31	4,223	1,988	512,727	104,064	411,587	20,245	2,238,432	215,500	2,453,932	» 25—50 »	755	53,577	777	53,803	727	50,835	746	51,416	2,210	161,175
										» 50—100 »	657	96,552	665	90,104	693	94,321	661	91,605	2,280	323,648	
1868	32	2,972	2,052	513,426	115,497	444,349	21,064	2,421,438	236,906	2,658,344	» 100—200 »	284	71,059	270	63,678	260	62,348	252	59,633	1,034	255,672
										» 200—300 »	162	55,237	156	53,803	154	53,008	169	57,820	495	170,295	
1869	32	2,674	2,262	542,728	123,097	470,657	21,604	2,616,761	260,763	2,877,524	» 300—400 »	96	40,651	84	37,189	94	41,508	102	44,976	287	127,312
										» 400—500 »	166	113,834	137	90,792	158	104,819	199	133,882	650	445,322	
1870	32	4,561	1,604	832,373	138,416	403,046	24,687	3,201,491	274,251	3,475,742	» 500—1,000 »	52	74,983	53	79,832	69	110,863	82	140,005	296	482,290
					985,005 *)					utöfver 1,000 »	52	74,983	53	79,832	69	110,863	82	140,005	296	482,290	
										Summa	5,482	558,587	6,389	528,349	6,285	578,158	5,716	636,543	16,730	2,111,092	

Anm. I klassifikationen saknas:

för år 1866: Norrköpings, Linköpings, Kimstads, Borg och Löts, Qvillinge, Simonstorps, Godegårds, Östra Eneby, Skärkinds, Häradshammars, Vesterlösa socknars samt Valkebo härads sparbanker, för hvilka uppgifter i berörda afseende saknas eller icke kunnat användas.

för år 1867: Valkebo härads, Tjellmo, Ö. Eneby, Godegårds, Qvillinge, Häradshammars, Vesterlösa socknars samt Söderköpings, Linköpings och Norrköpings städers sparbanker, för hvilka uppgifter ej afgifvits eller varit så ofullständiga, att de ej kunnat användas.

för år 1868: Norrköpings stads, Linköpings läns, Söderköpings stads, Skeninge stads med Göstrings härads, Valkebo härads samt Borg och Löts, Qvillinge och Simonstorps, Ö. Eneby, Risinge, Egebyborna och Asks, Häradshammars samt Vesterlösa socknars sparbanker, för hvilka uppgifter saknas eller varit så ofullständiga, att de icke kunnat användas.

för år 1869: Linköpings läns, Norrköpings stads, Söderköpings stads och omgifnings, Skeninge stads med Göstrings härads, Kimstads, Borg och Löts, Qvillinge och Simonstorps, Ö. Eneby, Ö. Hargs, Skärkinds, Vesterlösa, Häradshammars och Risinge socknars samt Valkebo, Bankekinds och Kinda härads sparbanker, för hvilka uppgifter saknas eller varit så ofullständiga, att de icke kunnat användas.

för år 1870: Norrköpings stads, Ö. Eneby, Qvillinge och Simonstorps, Häradshammars och Risinge socknars, samt Valkebo härads sparbanker, för hvilka uppgifterna i denne punkt utblifvit eller ej kunnat användas.

*) I denna summa ingår 14,216 r:dr för Qvillinge sparbank, i hvars uppgift kol. 4 och 5 sammanslagits.

Tab. N:o 14.

FATTIGVÅRDEN.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.			
År.	Fattigvårds-samhällen			Antal fattighus.	Antal fattighjon, som erhållit full försörjning.								Antal af fattigvården understödde, som ej fått full försörjning.			Fattigvårdens											
	med gemensam fattigvård.	med fattigvården rotevis delad.	Antal rotar.		Äldre personer, vårdade				Barn, vårdade i och utom fattighus.		Summa.		Summa af båda könen.	m.	q.	Summa.	Inkomster. R:dr R:mt.										
					i fattighus.		på annat sätt.		m.	q.	m.	q.					m.	q.	Summa.	Afkastning af egendom, kollektur m. m.	Personel afgift.	Tillskott		Ersättning		Summa inkomster.	Summa utgifter i och för fattigförsörjning.
					m.	q.	m.	q.														m.	q.	m.	q.		
Å landsbygden.																											
1866	151	5	60	212	416	1,038	227	447	646	809	1,289	2,294	3,583	1,546	2,828	4,374	44,041	26,629	95,879	12,351	917	480	180,297	180,835			
1867	151	5	61	212	453	1,058	281	512	703	641	1,437	2,211	3,648	1,763	3,186	4,949	47,685	30,594	112,149	13,248	1,306	622	205,604	209,964			
1868	151	5	61	215	460	1,071	304	565	776	725	1,540	2,361	3,901	2,358	3,821	6,179	52,421	32,317	154,166	14,920	1,015	923	255,762	267,589			
1869	151	5	61	217	483	1,102	314	581	818	781	1,615	2,464	4,079	2,327	3,883	6,210	50,390	32,209	165,274	12,905	1,031	684	262,493	265,340			
1870	151	5	61	219	486	1,098	294	559	830	788	1,610	2,445	4,055	2,092	3,662	5,754	48,688	30,066	146,234	11,489	974	624	238,075	234,634			
I städerna.																											
1866	5	—	—	7	239	161	59	423	235	258	533	842	1,375	431	726	1,157	18,760	6,685	80,194	3,600	—	409	109,648	108,768			
1867	5	—	—	7	275	172	60	420	238	286	573	878	1,451	515	840	1,355	24,058	6,955	95,496	3,325	78	645	130,557	124,463			
1868	5	—	—	7	283	199	54	421	245	297	582	917	1,499	605	942	1,547	16,610	7,101	115,616	1,305	39	1,312	141,983	136,835			
1869	5	—	—	7	288	186	46	406	254	305	588	897	1,485	637	1,045	1,682	16,257	7,095	114,880	1,975	239	1,243	141,689	133,081			
1870	5	—	—	7	289	193	45	457	245	330	579	980	1,559	510	900	1,410	17,657	7,074	103,469	855	502	2,320	131,877	117,387			
I hela länet.																											
1866	156	5	60	219	655	1,199	286	870	881	1,067	1,822	3,136	4,958	1,977	3,554	5,531	62,801	33,314	176,073	15,951	917	889	289,945	289,603			
1867	156	5	61	219	728	1,230	341	932	941	927	2,010	3,089	5,099	2,278	4,026	6,304	71,743	37,549	207,645	16,573	1,384	1,267	336,161	334,427			
1868	156	5	61	222	743	1,270	358	986	1,021	1,022	2,122	3,278	5,400	2,963	4,763	7,726	69,031	39,418	269,782	16,225	1,054	2,235	397,745	404,424			
1869	156	5	61	226	771	1,288	360	987	1,072	1,086	2,203	3,361	5,564	2,964	4,928	7,892	66,647	39,304	280,154	14,880	1,270	1,927	404,182	398,421			
1870	156	5	61	226	775	1,291	339	1,016	1,075	1,118	2,189	3,425	5,614	2,602	4,562	7,164	66,345	37,140	249,703	12,344	1,476	2,944	369,952	352,021			

Anm. Fattigvården inom Vestra Husby socken erhåller, utom hvad här ofvan finnes intaget, från donerade utjorden Berget 37,8 k.f. råg och 44,1 k.f. korn årligen, som till de fattige utdelas. Boxholms bruk med tillhörande inrättningar underhålla sjelfve sina fattige. Kostnaden härför ej uppgifven.

